

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વા. મંદિર - સરદારનું મુખપત્ર

સ્વામિનારાયણ ચિંતન

ઓક્ટોબર- નવેમ્બર, ૨૦૧૭ • ૭૯ વર્ષ લવાજમ રૂ. ૧૬૦/-

શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ

શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજ

શ્રી રાધિકાજી

૧૮૮મો વાર્ષિક પાટોત્સવ - ગઠડા

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ સ્વરૂપ શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજનો પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના દિવ્ય સાન્નિધ્યમાં યોજાયેલ '૧૮૮મો વાર્ષિક પાટોત્સવ'

જૂનાગઢ પ્રદેશના વેકરીયા (તા. વિસ્તાવદર) ગામને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના વક્તાપદે પ.ભ. શ્રી રમેશભાઈ તથા ધર્મેશભાઈ કાનજીભાઈ રાદડીયા પરીવારના યજમાનપદે યોજાયેલ 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથાપારાયણ' પ્રસંગે પધારેલ પ. પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી. (તા ૨૬ થી ૧-૧૧-૧૭)

જૂનાગઢ પ્રદેશના નાના ભંડરીયા (તા. અમરેલી) ગામને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરનો ઉજવાયેલ 'દ્વિદશાબ્દિ મહોત્સવ' અંતર્ગત જૂનાગઢ મંદિરના મહંત પૂ. શા. સ્વામી શ્રી પ્રેમસ્વરૂપદાસજીના વક્તાપદે 'શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથાપારાયણ' પ્રસંગે પધારેલ પ. પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી. (તા ૨૭ થી ૨-૧૧-૧૭)

સુરત શહેરને આંગણે મોટા વરાછા ખાતે નૂતન મંદિર ભૂમિ પરિસરમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પ. પૂ. નાનાલાલજી શ્રી પુષ્પેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીની ઉપસ્થિતિમાં પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી લક્ષ્મીપ્રસાદદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે યોજાયેલ 'દિવ્ય સત્સંગ શિબિર' (તા. ૧૮ થી ૨૬-૧૦-૧૭)

ગઢપુર પ્રદેશના ટાટમ (તા. ગઢડા)ને આંગણે મીયાણી પરિવાર આયોજીત કથાપારાયણ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

ગઢપુર પ્રદેશના નાના ઝીંઝવદર (જ. બોટાદ)ને આંગણે મોરડીયા પરિવાર આયોજીત કથાપારાયણ પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

ગઢડાને આંગણે પ.ભ. દાદાખાચરના વંશજો દ્વારા નિર્મિત નૂતન શો-રૂમનું ઉદ્ઘાટન કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.

ગઢપુર પ્રદેશના રામપર (લાઠી)ને આંગણે નવનિર્માણ શ્રીરામજી મંદિરના મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે પધારતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

ગઢડા પ્રદેશના ભુપગઢ ગામને આંગણે યોજાયેલ કિકેટ ટૂર્નામેન્ટ ટ્રોફી વિતરણ તથા રજપુતવાડીનું ઉદ્ઘાટન કરતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

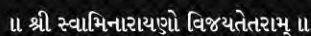
સરધારધામને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના આશીર્વાદથી યોજાયેલ શરદપૂનમ મહોત્સવ.

ભાવનગરને આંગણે નૂતન મંદિરના પટોંગણમાં પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના આશીર્વાદથી યોજાયેલ નવરાત્રિ મહોત્સવ.

વડતાલધામમાં બિરાજમાન શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ-શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવના વાર્ષિક પાટોત્સવના યજમાનશ્રીઓને આશીર્વાદ પાઠવતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી

स्वामिनारायण चिंतन

પ્રયોજક : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

વર્ષ : ૫ । અંક : ૮-૯

તારીખ : ૨૦ ઓક્ટોબર-નવેમ્બર, ૨૦૧૭

અધ્યક્ષશ્રી

પ.પૂ. ઇ.ધુ. ૧૦૦૮ આચાર્ય
શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ

પ.પૂ. ૧૦૮ ભાવિઆચાર્ય
શ્રી નગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ

પ્રસિદ્ધ કર્તા

श्री स्वामिनारायण संप्रदायस्य श्री लक्ष्मीनारायण देव
पीठस्थान संस्थान - वडताळ वती
श्री स्वामिनारायण मंदिर - सरधार

પ્રકાશક - માલિક - તંત્રી

સાધુ પતિતપાવનદાસજી

સંપાદક

સ્વામી આનંદસ્વરૂપદાસજી (વેદાંતાચાર્ય)

લેખન - સંકલન

સાધ્ય અમૃતસ્વરૂપદાસજી

ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

લવિયમ દર

બે વર્ષ : રૂ. ૧૭૦/-

પંચવાર્ષિક : રૂા. ૩૫૦/- • પચ્ચીસ વર્ષ : રૂા. ૭૫૦/-

પરદેશમાં લવાજમ : \$ 200 U.S.A., £ 125 U.K.

સંપ્રદાયનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર સરઘાટનું રજિસ્ટર્ડ મુખપત્ર ઇ.સ. ૨૦૦૫ના જૂન માસથી પ્રારંભાયેલું, દર માસની ૨૦ તારીખે પ્રકાશિત થતું, આપના સમગ્ર કુટુંબ-પરિવારમાં આનંદ અને સંકારની સૌરભ પ્રસરાવે અને જીવનનું અનેરું ઘડતર કરતું સામયિક.

લક્ષ્ય ટી.વી. ચેનલ દ્વારા...
સમગ્ર ગુજરાતમાં ઘેર બેઠા આપ માણો...

५. पु. १०८ श्री धर्मगुरु भुवनेश्वरी श्री लुनेश्वरीभद्राष्टक महापराशरश्रीनी	पु. स.गु. स्वामी श्री निरंजनप्रसादसंयुता श्रीभुषे	पु. स्वामी श्री पूरुषोत्तमप्रसादसंयुता श्रीभुषे
दिव्य अमृतवाङ्मयी अमरा : इररोश	सत्संग कथापारायण इररोश रात्रे ८.०० थी ११.००	सत्संग कथामृत इररोश रात्रे ६.०० थी ८.००

હેતુભર્યું મંગલ નિમંત્રણ

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ તેમજ ધર્મકુળ તથા નંદસંતોના પુનિત પદરજથી પાવન થયેલી ઐતિહાસિક ગોહિલવાડની ખમ્બીરવંતા શૂરવીરોની ધરતી પર વસેલા ભાવનગર શહેરને વડતાલ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ ગાદી પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ઇ.ધ્રુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂઢા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી, સરધારનિવાસી પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે ગટપુરપતિ શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજના તાબાના નિર્માણાધીન શિખરબ્રહ્મ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરના ગ્રાઉન્ડ ફ્લોરમાં તૈયાર થયેલા પૂ. બ્રહ્મનિષ્ઠ સંતોના નિવાસસ્થાન સંતઆશ્રમનો 'ઉદ્ઘાટન મહોત્સવ'નું તા. ૯-૧-૨૦૧૮, મંગળવાર થી તા. ૧૭-૧-૨૦૧૮, બુધવાર સુધી ભવ્ય આયોજન કરવામાં આવેલ છે. આપ સહુને કુટુંબીજનો અને મિત્રમંડળ સહિત પધારવા ભાવભર્યું સરનેહ હાર્દિક નિમંત્રણ છે.

ਅਨੁਭਵਮਈ।

૦૧	પચ્છમમાં પુરુષોત્તમ શ્રીહરિ	૦૭
૦૨	ક્રમિયાળામાં કૃપાનિધાન શ્રીહરિ	૧૧
૦૩	ભોળાદમાં ભક્તવત્સલ શ્રીહરિ	૨૧
૦૪	મોટી બોરુમાં બહુનામી ભગવાન શ્રીહરિ	૨૪
૦૫	સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા	૨૭

લવાજમદર અંગે

ગ્રાહક પત્ર વ્યવહાર

‘ચિંતન કાર્યાલય’, શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર
તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫. ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧

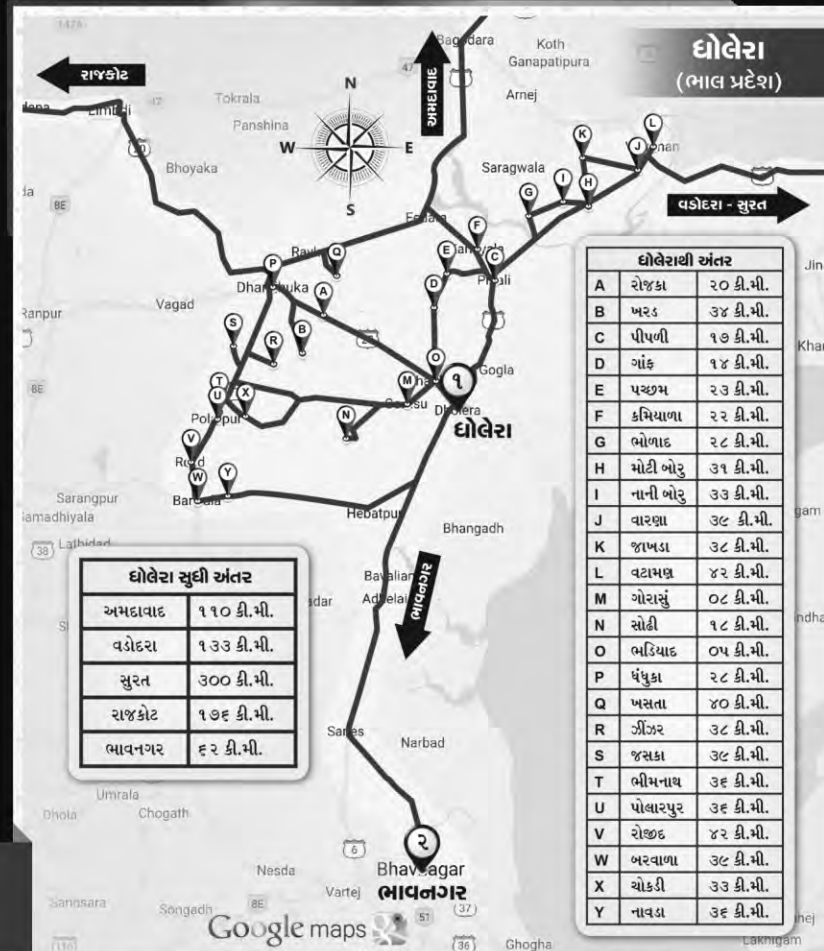
 www.sardharkatha.net www.swaminarayanvadtalgadi.org

 chintankaryalay@gmail.com

છબીકલા : શિવલાલ સુદાણી - બારમણ મો. ૯૮૭૯૨ ૬૯૫૪૦
નીતિન પી. વઢવાણા - મો. ૯૪૨૮૯ ૫૯૪૯૩

ભગવાન
શ્રી સ્વામિનારાયણના
પાવન ચરણારવિંદથી
અંકિત થયેલ
ભાલપ્રદેશના
પ્રાસાદિક
તીર્થસ્થાનો

લેખક : સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસજી
ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

પચ્ચમમાં પુરુષોત્તમ શ્રીહરિ

આ પચ્ચમ ગામ ધોલેરાધામથી ૨૦ કી.મીના અંતરે આવેલું છે. આ પચ્ચમ ગામમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ ૧૮ વખત પધાર્યા છે તેવો ઉલ્લેખ સંપ્રદાયના શાસ્ત્રોમાં જોવા મળે છે. શ્રીજી સમકાલીન સત્સંગીઓમાં વિપ્ર ઓધવજી, હરિભાઈ, પીતાંબરભાઈ, નાનજીભાઈ, જેઠાભાઈ, જાદવજીભાઈ, પુરુષોત્તમભાઈ, પ્રભુરામભાઈ, મેઘજીભાઈ, ભાણીભાઈ તથા ભાઈજીભાઈ લુવાર, જેરાજભાઈ અને દેવજીભાઈ કણબી પ્રસિદ્ધ હતા.

જેની નોંધ લેતા સ.ગુ. શ્રી નિષ્કુળાનંદ સ્વામી લખે છે :

‘દ્વિજ ભક્ત ઓઢવજી કહીએ, હરિભાઈ પીતાંબર લહીએ. પુરુષોત્તમ નાનજી નામ, જેઠો જાદવજી પ્રભુરામ; મેઘજી આદિ ભક્ત છે ભાઈ, દ્વિજ ભક્ત એક ભાણીભાઈ. કણબી ભક્ત જેરાજ દેવજી, પચ્ચમમાં લુવાર ભાઈજી.’

(શ્રી ભક્તચિંતામણી : પ્રકરણ - ૧૧૮)

આ શ્રીજીસમકાલીન મહામુક્તરાજ ભક્તોમાં વિપ્ર ઓધવજીભાઈ, હરિભાઈ તથા દેવજીભાઈ અને જેરાજભાઈ કણબી વગેરે ભક્તોને ઘેર ભગવાન શ્રીહરિ ઘણીવાર રાત્રિ રહીને થાળ જમીને ખૂબજ દર્શનનું સુખ આપ્યું છે. આમ, શ્રીજીમહારાજને મળેલા મુક્તોથી પચ્ચમ ગામ ભાલપ્રદેશ અને સંપ્રદાયમાં શોભાયમાન બન્યું છે.

ભગવાન શ્રીહરિ ઘણીવખત પચ્ચમ ગામમાં રાત્રિ નિવાસ કરીને સત્સંગીજનોને અત્યંત આનંદ આપ્યો છે. વળી, ધર્મકુળ પરિવાર, પાંચસો પરમહંસો તથા કાઠી દરબારો વગેરે લઈને શ્રીજીમહારાજ પચ્ચમ ગામમાં પધારીને દર્શન-કથાવાર્તાનો લાભ આપીને હરિભક્તોને ઘન્યભાગી કર્યા છે.

આજે પણ આખા ભાલ પંથકમાં અને ધોલેરા દેશમાં પચ્ચમ

ગામનો દશાંશ-વિશાંશ ધર્માદો અને સત્સંગ સર્વશ્રેષ્ઠ કહેવાય છે. તેમજ સંપ્રદાયના મોટા મંદિરો જેવા કે - વડતાલ, ધોલેરા, ધંધુકા વગેરે સ્થાનોમાં ઉત્સવ-સમૈયા પ્રસંગે શારીરિક સેવાનો તથા ધનથી સેવાનો ઘણો ફાળો પચ્ચમ ગામમાં હરિભક્તોનો રહ્યો હોય છે. વર્તમાન સમયે પણ ભગવાન શ્રીહરિ અને ધર્મકુળ-સંતોના રાજપાથી ગામના ઘણા બધા સત્સંગીઓ દેશ-વિદેશમાં ધંધા-રોજગારીથી ખૂબજ વ્યવહારે સુખિયા છે.

ધોલેરા મંદિરની પ્રતિષ્ઠા વખતે વરૂણીમાં બ્રાહ્મણોને બેસારવાના હતા તેમાં પચ્ચમ ગામના જાદવજી, હરજીવન, જેઠાભાઈ, ઓધવજી, રાજારામ આદિક બ્રાહ્મણો પણ બેઠા હતા.

સં. ૧૮૬૮માં કારતક સુદ - ૧૪-૧૫ના રોજ વૌઠામાં મેળો (સમૈયો) બહુ મોટા પ્રમાણમાં ભરાયો હતો. તેમાં ભગવાન શ્રીહરિ

સંતો-પાર્ષદો, રાજાઓ તથા ગામોગામના હરિભક્તો પધાર્યા હતા. તેમાં પચ્ચમ ગામના સત્સંગીઓ પણ ગયા હતા ત્યારે શ્રીજીમહારાજની પૂજાનો લાભ લઈ ધન્ય બન્યા હતા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૪/૫૩)

❶ ભગવાન શ્રીહરિ પોતાના આશ્રિતજનોને સુખ આપવા માટે ડભાણથી ચાલ્યા તે પીજ, ચાંગા, પીપળાવ, બુધેજ થઈ પચ્ચમ ગામ આવ્યા. બહુનામી પ્રભુ ત્યાં રોકાયા. ત્યાં ઉદ્ભવજી નામે એક વિપ્ર અને જેરાજ તથા દેવજી નામે કણબી, એ સહુ હરિભક્તો હતા. આનંદકંદ શ્રીહરિ તેમને ઘેર એક રાત રહ્યા. ગામમાં જે હરિભક્તો હતા તેમને સહુને દર્શન, સમાગમ વગેરેનું સુખ આપ્યું. જે કહી શકાતું નથી. કોઈ કવિ કહે, તોએ તે માપમાં આવતું નથી, એટલું સુખ શ્રીહરિએ આપ્યું. હરિભક્તની જેવી રુચિ હોય તે પ્રમાણે શ્રીહરિ રાજીપે સુખ આપતા હતા. વાતનો પ્રસંગ લાવીને હું માત્ર સંકેત જ કરું છું, તોએ ગ્રંથ મોટો થઈ રહ્યો છે. લોકોની શ્રદ્ધા થોડી હોય છે, એમ વિચારીને તેમની રુચિ પ્રમાણે વાત કહું છું. શ્રીહરિ પચ્ચમથી ઝીઝર ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૪/૨૬)

❷ ભગવાન શ્રીહરિ ભક્તજનોના મનોરથ પૂર્ણ કરવા અને દર્શનનું સુખ આપવા ગઢપુરથી ચાલ્યા તે ઉગામેડી, નિંગાળા, ઝીઝવદર, કારિયાણી, સમઢીયાળા, કુંડળ, ભીમનાથ, પરબડી, ઝીઝર, કોઠડીયા, રોજકા, ખસતા થઈને રણ ઊતરીને પચ્ચમ ગામ આવ્યા. તળાવની પાસે મુકામ કર્યો. દરબારોએ ત્યાં તંબુ બેંચાવીને ઊભા કર્યા. શ્રીહરિનો તંબુ અધવચ્ચે હતો. તેના ઉપર સોનાનો કળશ હતો. ચંદનીમાં શ્રીહરિએ સભા કરી. સાથે જે હતા તે બધા દરબારો આવીને પાસે બેઠા. ગામના બધા હરિભક્તો શ્રીહરિના દર્શન કરવા આવ્યા. મશાલો કરીને રસોઈ કરાવી. અશ્વોને માટે ચંદી અને લીધું ઘાસ મંગાવ્યું. ગામમાં જેટલું દૂધ થાતું હતું તે બધું ગામ લોકો ઉમંગથી લાવ્યા. રસોઈમાં કંસાર અને ભાત કર્યો હતો તે શ્રીહરિ જમ્યા.

ભાત સાથે દૂધ અને સાકર જમ્યા. શ્રીહરિએ કહ્યું એમા સ્વાદ ઘણો જ છે. ભૂખ વિના કોઈને સ્વાદ લાગતો નથી. બધા સ્વાદ ભૂખમાં જ રહ્યા છે. આમ કહીને શ્રીહરિએ પાર્ષદો અને દરબારોની પંગત કરાવી. બધા જ્યારે કંસાર જમી રહ્યા ત્યારે ભાત પિરસાવ્યો. તે સમયે ભક્તોના આધારરૂપ શ્રીહરિએ દૂધ અને સાકર પીરસી. જમનારા સહુને તૃપ્ત કર્યા. રાત દોઢ પહોર ગઈ ત્યારે (રાતે ૧૦.૩૦) શ્રીહરિ પોઢી ગયા અને સવારે ઊઠ્યા. તૈયાર થઈને ચાલ્યા તે કમિયાળા ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૪/૪૦)

❸ જ્યારે શ્રીહરિવર ગઢપુરથી ચાલ્યા ત્યારે ચરોતર અને ગુજરાતમાં ફરવાનો નિરધાર કર્યો. ઘણા પાર્ષદોને સાથે લીધા હતા. તેમાં ભગુજી મુખ્ય હતા. શ્રીહરિ ઝીઝવદર થઈને કારિયાણીમાં આવીને રહ્યા. પછી ત્યાંથી શ્રીહરિ કુંડળ, પોલારપુર, ભીમનાથ, ઝીઝર થઈને રોજકા ગામ આવ્યા. ત્યાંથી ખસતા અને પચ્ચમ ગામ થઈને કમિયાળા આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૫/૪૮)

❹ અન્નકોટના ઉત્સવ ઉપર વડતાલ જવા માટે શ્રીહરિ ગઢપુરથી ચાલ્યા. ત્યારે સુંદર અશ્વ ઉપર બેઠા હતા અને તેની ઘણી શોભા થઈ હતી. જે કાઠી દરબારો અને બીજા હરિભક્તો હતા, તેઓ પણ બધા શ્રીહરિની સાથે અશ્વ ઉપર બેસીને ચાલ્યા. શ્રીહરિની સવારી સર્વોત્તમ થઈ હતી. ઘોડાઓની ધુમર શોભી રહી હતી. સુખકારી શ્રીહરિ કુંડળમાં અમરા પટગરના ભવને પધાર્યા. ત્યાં એક રાત રહ્યા. પછી પ્રાણઆધાર શ્રીહરિ કુંડળથી ચાલતા થયા અને પચ્ચમ ગામ આવ્યા. તે ગામમાં કણબી જ્ઞાતિના જેરાજ અને દેવજી નામે બે ભાઈ સત્સંગી હતા. તેને ઘેર આવીને શ્રીહરિ રહ્યા. તે બંનેએ શ્રીહરિની ઘણી સેવા કરી અને અલૌકિક લાભ લીધો. તે સિવાય એક ઉદ્ભવજી નામે વિપ્ર હતા, તેમણે પણ શ્રીહરિની સેવા કરી હતી. કેટલાક વિપ્રો હરિભક્ત હતા, તેમણે બધા વ્યસન અને ફેલ છોડી દીધા હતાં. તેમને સત્સંગ સિવાયના બીજા મતમાં જે લોકો હતા તે ફેલી અને તોફાની દેખાતા હતા. જે ફેલી અને તોફાની દેખાતા તેનો તેઓ દૂરથી જ ત્યાગ કરી દેતા. કેમ જે, જેટલા વિપ્રો ફેલી, વ્યસની અને તોફાની હતા તે બધા સંતો અને હરિભક્તોનો રાત-દિવસ દ્રોહ કરતા હતા. બીજા લોકો આગળ તે દ્રોહીઓ જેવું વાતોમાં દ્વેષનું બીજ વાવતા તેવું પચ્ચમના હરિભક્તો સંતોને કહેતા હતા. દ્રોહ કરનારાઓ તો મરીને જે ફળ પામતા તે તેઓની જીવિત દશામાં જ દેખાતું હતું. જે રૂડી બુદ્ધિવાળા વિપ્રો હતા તે સત્સંગી થતા હતા અને કુબુદ્ધિવાળા તો કાયમ કુસંગી રહેતા હતા. તે કુસંગીઓ જેટલું કુસંગનું ફળ છે તે બધું નિરંતર પામતા હતા. જેમાં લેશમાત્ર પણ દુઃખ ન હોય તેવું સત્સંગનું ફળ કહેવાય છે. ભગવાન અને સત્સંગના યોગનું બીજું ફળ એ રહ્યું છે કે, તેઓ રૂડી બુદ્ધિ પામે છે. તે લોકોને દુઃખનો લેશ પણ રહેતો નથી; એમ વેદો અને પુરાણો કહે છે. પછી શ્રીહરિ પચ્ચમથી ચાલ્યા તે મોટી બોરુ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૫/૬૨)

❺ ભગવાન શ્રીહરિ ગઢપુરથી ચાલ્યા તે સારંગપુર, કુંડળ, ચોકડી ઉપર થઈ રોજકામાં એક રાત રોકાયા. પછી ત્યાંથી સવારે ચાલતા થયા. ત્યાંથી ખસતા ગામ થઈ ઘનશ્યામ શ્રીહરિ પચ્ચમ આવ્યા અને ત્યાંથી કમિયાળા આવીને ભોગાવો નદી ઊતર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૫૪)

❻ ભગવાન શ્રીહરિ પ્રબોધિની એકાદશી ગઢપુરમાં કરી. ત્યારપછી શ્રીહરિ દાદાખાચર, સુરાખાચર, સોમલાખાચર, વેલાભાઈ તથા માતરા ધાધલ વગેરે પાર્ષદોને સાથે લઈને ચાલ્યા તે સારંગપુર, રોજકા, ખસતા થઈને પચ્ચમ ગામે આવ્યા. ત્યાંથી શ્રીહરિ કમિયાળા, સીંજવાડા થઈને વડતાલ પધાર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૫૮)

❼ વડતાલમાં વેદાંતાચાર્યનો પરાજય કરી માગશર સુદિ એકાદશી આવી ત્યારે શ્રીહરિએ ઘણા હેતુથી સંતોને ભાવપૂર્ણ દર્શન દીધાં અને તેમની આગળ ઘણી રીતે વાતો કરી. તે સમયે ત્યાં જેટલા સંતો અને હરિભક્તો આવ્યા હતા, તે વાત સાંભળીને મનમાં ઘણા તૃપ્ત થયા. શ્રીહરિ વડતાલમાં બાર દિવસ રહ્યા. પછી શ્રીહરિ ત્યાંથી ચાલ્યા, તે

ગુડેલ ગામ આવીને રાત રહ્યા. અને ગુડેલથી નીકળીને પચ્છમમાં એક રાત રહ્યા. પછી પચ્છમથી ચાલેલા શ્રીહરિ કારિયાણીમાં આવીને એક રાત રહ્યા અને ચોથે દિવસ શ્રીહરિ ગઢપુર આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૬૩)

❶ ભગવાન શ્રીહરિ કાર્તિક સુદિ આઠમને દિવસે ગઢપુરથી સુંદર અશ્વ ઉપર બેસીને ચાલ્યા તે કારિયાણી આવ્યા. પછી ત્યાંથી કુંડળ, ચોકડી, રોજકા ગામ થઈને પચ્છમ ગામ આવ્યા અને ત્યાં એક રાત રોકાયા. તે ગામમાં કણબી દેવજીભાઈ અને જેરાજભાઈ તે બંને સગાભાઈ હતા. તેઓ ઘણા ભાવિક હતા. શ્રીહરિ તેને ઘેર આવીને ઊતર્યા. તે ગામમાં ઉદ્ભવજી નામે એક વિપ્ર ઘણા સારા હરિભક્ત અને બુદ્ધિશાળી હતા. ત્યાં વણીએ રસોઈ બનાવી અને શ્રીહરિ જમ્યા. દોઢ પહોર રાત ગઈ પછી સહુ ત્યાં સૂઈ ગયા. ગઢપુરથી નીકળીને પચ્છમ ગામ શ્રીહરિ આવ્યા, તેથી ઘણા થાકી ગયા હતા છતાં ત્યાંના સહુ હરિભક્તોને દર્શન દીધાં. જ્યારે બધા હરિભક્તો દર્શન કરી રહ્યા પછી પલંગ ઉપર પોઢી ગયા. સવારમાં ત્યાંથી ચાલતા થયા અને સરગવાળા ગામ આવ્યા. ત્યાં ભોગાવો નદી ઊતરીને ભક્તોનું ચિત્ત ચોરનારા શ્રીહરિ આગળ ચાલ્યા. ત્યારે સુરા ખાયરે પૂછ્યું, “મહારાજ ! આજ જમવાનું ક્યાં મળશે ?” ત્યારે શ્રીહરિએ કહ્યું, “આજ કૌકા ગામ ગયા સિવાય બીજે ક્યાંય જમવાની આશા રાખવી નહિ.” આ રીતે રમૂજ કરતા કરતા માર્ગમાં ચાલ્યા જતાં હતા. રસ્તામાં જ્યારે જવારજ ગામ આવ્યું ત્યારે શ્રીહરિએ પોતાના અશ્વની લગામને ઢીલી મૂકી અને અશ્વને પોતાની ઈચ્છા મુજબ ચાલવા દીધો. ત્યારે તે અશ્વ જવારજ ગામમાં ચાલ્યો.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૮/૩૬)

❷ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલથી નીકળી ગોરાડ ગામ થઈને ચાલ્યા તે મોટી બોરુ આવીને સાબરમતી નદી ઊતર્યા. જે જે ગામ શ્રીહરિ રહેતા હતા ત્યાં હરિભક્તો દર્શન કરવા માટે આવતા. અને શ્રીહરિ પણ ઘણા ભાવથી તેમને દર્શન દેતા હતા. કારણ કે, શ્રીહરિને હરિભક્તો ઉપર ખૂબજ હેત હું. ભક્તજન ચિત્તચોર, બહુનામી સહજાનંદ સ્વામી શ્રીહરિ ત્યાંથી નાની બોરુ થઈને ભોળાદ ગામ આવ્યા. પછી ત્યાં ભોગાવો નદી ઊતરીને કમિયાળા ગામ આવ્યા. તે પછી પચ્છમ ગામ આવ્યા અને ત્યાં રાત રોકાયા. ત્યાંના જે હરિભક્તો હતા તેમણે ઘણા હેતથી શ્રીહરિની સેવા કરી. જ્યારે રાત પાછલી ચાર ઘડી રહી ત્યારે સુંદર ઘનશ્યામ શ્રીહરિ ત્યાંથી ચાલ્યા, અને રણ ઊતરીને ખસતા ગામ આવ્યા. તે પછી રોજકા, ઝીંઝર, પરબડી, ભીમનાથ, પોલારપુર, રોજદ, કુંડળ, સમઢીયાળા, કારિયાણી, ઝીંઝાવદર, નિંગાળા, ઉગામેડી થઈને ગઢપુર પધાર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૮/૬૨)

❸ ભગવાન શ્રીહરિ રોજકાથી ચાલ્યા તે ખસતા ગામ આવ્યા. ત્યાંના પણ સહુ હરિભક્તોને દર્શન દઈને ચાલ્યા અને રસ્તામાં સંઘ ભેળા થયા. બે કોશ જેટલું ચાલ્યા હશે ત્યારે શ્રીહરિએ સંઘને દર્શન દીધાં. સંઘને પાછળ છોડી દીધો અને પોતે પચ્છમ ગામ આવ્યા, અને

બધા હરિભક્તોને દર્શન દીધાં.

મુક્તાનંદ સ્વામી આદિક સંતો રસ્તામાં ચાલ્યા આવતા હતા, તેમને શ્રીહરિએ દર્શન દીધાં. સહુ આગળ પાછળ ચાલતા હતા. મુક્તાનંદ સ્વામીની સાથે જે સંતો હતા, તે ઉમંગભર ચાલ્યા આવતા હતા. અને મુક્તાનંદ સ્વામી સહુને શ્રીહરિના સંબંધવાળી વિવિધ પ્રકારની વાતો કહેતા હતા. સ્વામીની કહેલી વાતોને સાંભળવાને માટે જે સંતો અને હરિભક્તો હતા, તે બધા એક એકથી આગળ ચાલતા હતા. તેવા સમયમાં ગાંફના હિમાભાઈ નામે એક સોની હરિભક્ત હતા, તે રસ્તામાં સંતોની ભેળા થયા. તેમને સંતોના ઉપર બહુ પ્રેમભાવ હતો. આવીને તરત તેમને દંડવત્ પ્રણામ કર્યા. તે એક સાધારણ નાની ઘોડી ઉપર બેસીને આવ્યા હતા. તેમણે ત્યાં મુક્તાનંદ સ્વામીને ચાલતા દેખ્યા.

ત્યારે તેમણે ગદ્ગદ કંઠ થઈને મુક્તાનંદ સ્વામીને ઘોડી ઉપર બેસવા માટે કહ્યું. અને બોલ્યા કે, “આ ઘોડી ઘણી શાંત છે.” ત્યારે મુક્તાનંદ સ્વામીએ કહ્યું કે, “હું કોઈ દિવસ ઘોડી ઉપર બેઠો નથી. માટે તમે જ ઘોડી ઉપર બેસો. અમારી વાતોમાં તમે વિદ્ન કરી રહ્યા છો.” ત્યારે તે હિમાભાઈ સોની રડવા લાગ્યા. તેથી સહુ સંતોએ સ્વામીને ઘોડી ઉપર બેસવાનું કહ્યું.

ત્યારે સ્વામી આવનારા વિદ્ન કરતાં પણ સંતોનાં વચનને અધિક માનતા હતા. ભાગ્યમાં શૂળીનું દુઃખ લખ્યું હોય, તો તે સંતનાં વચનથી કાંટા જેટલા દુઃખથી મટી જાય છે, તેમાં કાંઈ મિથ્યા કહેવાતું નથી. દેહ પડી જાય તો તેમાં કાંઈ દુઃખ નથી, પણ જો સંતોનું વચન ન મનાય તો તેમાં અપાર દુઃખ થાય છે. આમ અંતરમાં વિચાર કરીને પછી સ્વામી તે ઘોડી ઉપર બેઠા. તેથી સંતો અને હરિભક્તો સહુ ખુશી થયા. પછી વાત કરતા કરતા આગળ ચાલ્યા. તે સમયે વિદ્નરૂપ જે કાળ કહેવાય છે, તે ખાડાખડિયામાં મચ્છરનું રૂપ લઈ, છૂપાઈને બેઠો હતો. એટલે ઘોડીનો આગળનો પગ તે ખાડાખડિયામાં પડ્યો ત્યારે ઘોડી આગળના ભાગમાંથી નમી ગઈ. અને મુક્તાનંદ સ્વામીએ હાથથી કાંઈ પકડેલું ન હતું, તેથી પડી ગયા ત્યારે દેખાયું. સ્વામીના જમણા હાથનું કાંડુ સહેજ ભાંગી ગયું. પહેલા તો કાંઈ ખબર પડી નહિ, પણ જ્યારે ઊઠ્યા ત્યારે ખબર પડી. પછી જોળી કરી તેમાં હાથ રાખ્યો અને સહુ સંતોની સાથે ચાલ્યા. અડધો કોશ જેટલું ચાલ્યા ત્યારે કમિયાળા ગામ આવ્યા. ત્યાં આશાભાઈ નામે ઘણા પ્રેમી હરિભક્ત હતા. તેણે સંતોને રહેવા માટે ઘણું સારું મંદિર કર્યું હતું. સંતો તે મંદિરમાં આવીને બેઠા. અને શ્રીહરિ તરત ત્યાં આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૬/૩૩)

❹ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં રામનવમીનો સમયો કરી ઝોળ, કરમસદ, ગાના, નાપા, પામોલ, દાવોલ, બોરસદ, બોચાસણ, ઊંટવાડા, બુધેજ, ગોરાડ, ગલિયાણા, વારણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ, ભોળાદ, રોજકા થઈને કમિયાળા ગામ આવ્યા. અને તે ગામના બધા હરિભક્તોએ શ્રીહરિના દર્શન કર્યા. પછી શ્રીહરિ ત્યાંથી પચ્છમ ગામ આવ્યા. ગામમાં જેટલા હરિભક્તો હતા, તે સહુએ હરખભર્યે હેયે શ્રીહરિના દર્શન કર્યા. પચ્છમથી શ્રીહરિ ચાલ્યા તે રણ

ઊતરીને ખસતા ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૬/૭૪)

❶ ભગવાન શ્રીહરિએ આનંદાનંદ સ્વામીને વડતાલની સેવા સોંપી અને મુક્તાનંદ સ્વામી, બ્રહ્માનંદ સ્વામી, નિત્યાનંદ સ્વામી, ગોપાળાનંદ સ્વામી, શુકાનંદ સ્વામી, પ્રેમાનંદ સ્વામી, નિષ્કુળાનંદ સ્વામી તથા ધર્મકુળ પરિવારને પોતાની સાથે લઈને પીપળાવ, ગલિયાણા, વારણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ, કમિયાળા થઈને પચ્છમ ગામ આવ્યા. તે ગામમાં જે હરિભક્તો હતા તે બધાએ આવીને શ્રીહરિના દર્શન કર્યા. જ્યારે હરિભક્તો દર્શન કરી રહ્યા ત્યારે સુખધામ શ્રીહરિ ત્યાંથી ચાલ્યા તે રણ ઊતરીને સંધ્યા સમયે ખસતા ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૮/૭૧)

❶ શ્રી ભક્તચિંતામણી

‘પોતે દયાળુ હતા ડભાણ, સુંદરવર શ્યામ સુજાણ;
ત્યાંથી ચાલિયા અંતરજામી, આવ્યા બુધેજમાં બહુનામી.
હરિભક્ત તિયાં હઠિભાઈ, રહ્યા રાત્ય તિયાં સુખદાઈ;
ત્યાંથી આવ્યા પચ્છમે મહારાજ, જિયાં ભક્ત ઓધવ જેરાજ.
રહી રાત્ય એક તેને ઘેર, ત્યાંથી વાલો આવ્યા છે ઝિંઝર;
સંગે ભક્ત હતો મેર જેઠો, અતિ વૃદ્ધ અંગે વળી દીઠો.’

(પ્રકરણ : ૬૨)

ત્યાંથી હયે ચડી હરિ, જમ્યા ગોરાડયે ગોરસ ઘણાં;
હેત જોઈ હરિજનનું, જમતાં નવ્ય રાખી મણાં.
પછી પચ્છમે પધારિયા, ત્યાં રહ્યા હરિ એક રાત્ય;
ત્યાંથી તરત ચાલિયા, પોતે પ્રભુજી પરભાત્ય.

(પ્રકરણ : ૮૪)

❷ મહારાજ બીજે ઠેકાણે સમૈયો કરવા પધારે, પણ નિવાસ કરીને તો દાદાખાચરના દરબારમાં ભક્તજનને વશ થઈને રહેતા હતા. પછી દિવાળીનો સમૈયો વડતાલ કરવા નિરધાર્યો, તેની કંકોતરી દેશદેશ પ્રત્યે મોકલાવી. પછી મહારાજ ગઢડેથી ચાલ્યા તે કાઠીના અસવાર ભેળા લીધા ને ગામ કારિયાણી પધાર્યા. ત્યાંથી ચાલ્યા તે ગામ પચ્છમ આવ્યા. ત્યાં રાત રહ્યા ને હરિભાઈ વિપ્રને ઘેર થાળ જમ્યા. ત્યાંથી ચાલ્યા તે ગામ બુધેજ આવ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત
શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૩૦)

❸ ભગવાન શ્રીહરિ ગઢપુરથી ચાલ્યા તે ઝીંઝાવદર, કારિયાણી, ઝીંઝર, રોજકાથી વહેલા જાગીને નિત્યવિધિ કરીને પોશાક પહેરીને ઘોડીએ અસવાર થઈને જે ચાલ્યા, તે ગામ પચ્છમ પધાર્યા. ત્યાં હરિજને સામૈયું કર્યું, તે મહારાજ દેવજી પટેલના ફળીમાં જઈને ઊતર્યા ને સર્વે સંઘ ગામ ને તળાવ તેની વચ્ચે ઊતર્યા અને સંતો ધર્મશાળામાં ઊતર્યા. પછી મહારાજ સભા કરીને બિરાજ્યા.

પછી ગામમાં ઓધવ ને હરિભાઈ તેમને ઘેર મહારાજ થાળ જમવા પધાર્યા. પછી જમીને થાળ નિત્યાનંદ સ્વામીને મોકલાવ્યો.

પછી મહારાજે સંઘમાં ખબર કઢાવી અને જેને કાંઈ જોઈતું કરતું હોય તે અપાવ્યું. પછી મહારાજ પોઢ્યા. પછી વહેલા જાગ્યા ને નિત્યવિધિ કરીને પોશાક પહેર્યો ને ઘોડીએ અસવાર થઈને જે ચાલ્યા તે ગામ હડાળા આવ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત
શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૪૦)

❹ ભગવાન શ્રીહરિ ડભાણમાં મહાયજ કરીને ત્યાંથી વડતાલમાં થોડા દિવસ રહી, ઉમરેઠ, ઉંટવાડા, બુધેજ, ગોરાડ, મોટી બોરુ, કમિયાળા થઈને પચ્છમ પધાર્યા : ‘ગયા ત્યાંથી બુધેજ મોઝાર, ખોડાભાઈ તણે દરબાર; બોરુ થૈને ગયા કમિયાળે, ગયા પચ્છમ ગામ તે કાળે.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૭/૧૨)

❺ ભગવાન શ્રીહરિ સારંગપુરમાં એક માસ રહીને ચાલ્યા તે સુંદરિયાણા, ધંધુકા, ખડોળ થઈને પચ્છમ પધાર્યા : ‘થયા શ્રીપ્રભુ તેથી પ્રસન્ન, આયું કલ્યાણ કારી વચન; પછી ચાલિયા સુંદરશ્યામ, પ્રભુજી ગયા પચ્છમ ગામ. મહારાજ રહ્યા કરિ મેહેર, જયરાજ પટેલને ઘેર; કમિયાળે ગયા કૃપાનાથ, ત્યાંથી બોરુ ગયા સૌ સાથ.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૭/૪૭)

❻ ભગવાન શ્રીહરિ ગઢપુરથી ચાલ્યા તે ઝીંઝાવદર, કારિયાણી, ઝીંઝર થઈને પચ્છમ પધાર્યા. ગામના સર્વે બાઈ-ભાઈ હરિભક્તો સામે આવ્યા. વાજતે ગાજતે શ્રીહરિને ગામમાં પધરાવ્યા. ભેટ, પુષ્પહાર વગેરે અર્પણ કરી શ્રીહરિ તથા સર્વે સંતમંડળને ખૂબ ભાવથી રસોઈ કરી જમાડ્યા અને શ્રીહરિ ત્યાં રાત્રિ રહ્યા :

‘ઝીંઝરપુર સે ચલે શામ, સુખધામ સુહાવા;
સંત સહિત સાક્ષાત ગામ, પચ્છમ હરિ આવા.
સનમુખ આયે દાસ, આશ અંતર દંઢ ધારી;
પુરમેં કરી અતિ પ્રીત, ચિત્ત ચંચલ સુખકારી.
પધરાયેઉ સનમુખ જઈ, લૈ વાજા મન ભાવતે,
આવતે સંત સમોહ બીચ, ગુનીજન ભેગે ગાવતે.’

(શ્રીહરિલીલાસિંધુ : દ્વાદશસ્કન્ધ, સ્તરંગ - ૧૦)

❼ સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ તથા ધર્મકુળ પરિવાર તથા પાંચસો પરમહંસો તથા કાઠી દરબારો તથા સત્સંગીઓની અનેકવાર પધરામણીથી પચ્છમ ગામ તીર્થધામ તુલ્ય થયું છે. ભગવાન શ્રીહરિએ જ્યાં ઉતારો કર્યો, જ્યાં સભા કરીને બિરાજમાન થયા, જ્યાં ભગવાન શ્રીહરિ જમ્યા તે સર્વે સ્થળો પ્રાસાદિક દર્શનીય છે.

મુ. પચ્છમ, તા. દંધુકા, જી. અમદાવાદ.

કમિયાળામાં કૃપાનિધાન શ્રીહરિ

‘કમિયાળાકિ કહું કયા બડાઈ, વેરમવેર જ્યાં આચે સુખદાઈ.’

(નિષ્કુળાનંદ કાવ્ય અંતર્ગત હરિવિચરણ : ૪/૧૪)

આ કમિયાળા ગામ ધોલેરાધામથી ૨૧ કી.મી.ના અંતરે આવેલું છે. આ કમિયાળા ગામમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ ૪૪ વખત પધાર્યા છે તેવો ઉલ્લેખ સંપ્રદાયના શાસ્ત્રોમાં જોવા મળે છે. ભગવાન શ્રીહરિ ઘણીવખત કમિયાળા ગામમાં એક રાત્રિ, બે રાત્રિ, એક દિવસ તથા હરિનવમી સમૈયા વખતે સતત ૧૩ દિવસ સુધી એમ કુલ ૨૫ રાત્રિથી વધારે નિવાસ કરીને સત્સંગીજનોને અત્યંત આનંદ આપ્યો છે. વળી, ધર્મકુળ પરિવાર, પાંચસો પરમહંસો તથા કાઠી દરબારો વગેરે લઈને શ્રીજીમહારાજ કમિયાળા ગામમાં પધારીને દર્શન-કથાવાતાંનો લાભ આપીને હરિભક્તોને ધન્યભાગી કર્યા છે. પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્યપ્રવર શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજ ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં લખે છે :

‘ઘણી લીલા કરી કમિયાળે, ધર્મરક્ષક ધર્મને લાલે;

ધન્ય ધન્ય ત્યાંના હરિજન, વળિ ત્યાંની ઘરા ધન્ય ધન્ય; તે તો તીરથભૂમિ ગણાય, પ્રજા તુલ્ય સદા વખણાય.

વિશ્વમાં જેની લીલા વંચાશે, મોટા મોટા મુનિવર ગાશે; ચૈત્રી પૂનમનો દિન આવ્યો, વાલે ત્યાં સુધી વાસ કરાવ્યો.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૮/૪૮)

❶ સ.ગુ. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામીનો હાથ ભાંગી ગયો હતો ત્યારે કમિયાળામાં ઘણા દિવસ મુક્તાનંદ સ્વામી રહ્યા હતા. તેઓની સેવા કમિયાળામાં હરિભક્તોએ કરી હતી. ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલ પ્રતિષ્ઠા કરીને કમિયાળા મુક્તાનંદ સ્વામીના ખબર-અંતર પૂછી પછી ગઢડા સુધી પલંગમાં સુવારીને સ્વામીને લઈ ગયા હતા. તે પલંગ કમિયાળાના બાર હરિભક્તોએ છેક ગઢડા સુધી ઉપાડીને સેવા કરી હતી. તે કમિયાળા ગામ માટે ગૌરવની વાત છે.

શ્રીજી સમકાલીન સત્સંગીઓમાં સેસા(સિંહા) વણાર, દાદા વણાર, પ્રાગ વણાર, આશારામભાઈ, વણારશીભાઈ, હઠીભાઈ, નથુભાઈ ગઢવી, ખીમરાજભાઈ ગઢવી, મોડભાઈ ગઢવી, વાસાભાઈ કોળી, અજાભાઈ કોળી, વાઘાભાઈ તથા જીજીભાઈ વગેરે

પ્રસિદ્ધ હતા. જેની નોંધ લેતા સ.ગુ. શ્રી નિષ્કુળાનંદ સ્વામી લખે છે : ‘ભક્ત સેસો વણાર ને પ્રાગ, હઠી ડોસે કર્યો કુસંગ ત્યાગ; કોળી ભક્ત વાંસો અજોભાઈ, વાઘા વસતાદિ ભક્ત કેવાઈ. દેવજાતિ એક જીજીભાઈ, કહીએ ભક્ત કમિયાળામાંઈ...’

(શ્રી ભક્તચિંતામણી : પ્રકરણ - ૧૧૮)

❷ સં. ૧૮૬૮માં કારતક સુદ - ૧૪-૧૫ના રોજ વૌઠામાં મેળો (સમૈયો) બહુ મોટા પ્રમાણમાં ભરાયો હતો. તેમાં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો, રાજાઓ તથા ગામોગામના હરિભક્તો પધાર્યા હતા. તેમાં કમિયાળા ગામના સત્સંગીઓ પણ ગયા હતા ત્યારે શ્રીજીમહારાજની પૂજાનો લાભ લઈ ધન્ય બન્યા હતા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૪/૫૩)

કમિયાળા ગામમાં પ્રાસાદિક સ્થાનો :

૧. **સેસા વણારની મેડી** : અહીં ભગવાન શ્રીહરિ જ્યારે કમિયાળામાં પધારતા ત્યારે તે આ મેડી ઉપર ઊતરતા. ૨. **ગોધા નદી** : આ નદીમાં શ્રીજીમહારાજે સંતો-ભક્તો સહિત અનેકવખત સ્નાન કરેલ છે. ૩. **તળાવ** : આ તળાવમાં ભગવાન શ્રીહરિ પાંચસો પરમહંસ સહિત ઘણીવાર જળકીડા કરી છે. ૪. **આંબલી** : તળાવથી વાયવ્ય દિશામાં આ આંબલી નીચે ભગવાન શ્રીહરિ ચણેચીની ભાજી જમ્યા હતા. ૫. **મંદિર** : આ મંદિર સંતોના ઉતારા માટે પરમ ભક્તરાજ આશારામભાઈએ બંધાવ્યું હતું. અહીં ભગવાન શ્રીહરિ અને સંતો જ્યારે કમિયાળામાં પધારતા ત્યારે ઉતરતા હતા. ૬. **વણારશીભાઈનું ઘર** : અહીં શ્રીજીમહારાજે અશ્વને ગોળ ખવરાવ્યો હતો. ૭. **વડવૃક્ષ** : કમિયાળા ગામથી દક્ષિણ દિશા તરફના તળાવ પાસે આ વડ નીચે ભગવાન શ્રીહરિ બિરાજીને થાળ જમ્યા છે તથા સંતો-હરિભક્તોને પણ જમાડ્યા છે. ૮. **શ્રીહનુમાનજી** : ભગવાન શ્રીહરિના પ્રાસાદિક તળાવના કિનારે સં. ૧૮૮૧માં યોગીવર્ય શ્રી ગોપાળાનંદ સ્વામી કમિયાળામાં પધાર્યા ત્યારે સેસા વણાર, નથુ ગઢવી વગેરે ભક્તોએ સ્વામીને પ્રાર્થના કરી કે, સ્વામી ! અમારા ગામમાં રોગચાળાને લીધે માણસો મરે છે, તો કૃપા કરો. ત્યારે સ્વામી કહે, મહારાજ કૃપા કરશે. તમને ભગવાન શ્રીહરિના ચરણોથી પાવન આ તળાવના કિનારે પ્રતાપી હનુમાનજી પધરાવી આપીશ. વચન પ્રમાણે સ્વામીએ હનુમાનજીની પ્રતિષ્ઠા કરી. અને ‘શ્રીકષ્ટભંજન દેવ’ નામ આપ્યું.

❖ ભગવાન શ્રીહરિ ગુડેલથી ચાલ્યા તે વારણા, નાની બોરુ, ભોળાદ થઈને ગામ કમિયાળે પધાર્યા ને સિંહા (સેસા)ભાઈની મેડી ઉપર ઊતર્યા. અને ત્યાં પોતે થાળ જમીને સાધુ, પાળા તથા અસવારને દહીં-દૂધ સારી પેઠે પીરસીને પોતે તૃપ્ત કર્યા. ત્યાં એક રાત રહીને ચાલ્યા, તે ગામ રોજકે પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૧ની લીલા)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ ગઢડાથી ચાલ્યા તે સારંગપુર, સુંદરિયાણા, ધંધુકા, ખસતા, પચ્છમ થઈ ગામ કમિયાળે પધાર્યા ને ત્યાં સિંહા વણારની મેડીમાં ઊતર્યા ને કંકોડાનું શાક ને પૂરી કરીને પોતે જમ્યા. પછી દૂધમાં સાકર નાખીને જમ્યા ને પોતે પાર્ષદને દહીં-દૂધ વતે કરીને તૃપ્ત કર્યા. પછી તે ગામના હરિભક્ત સહિત ચાલ્યા, તે ઘોઘાવા નદીને કાંઠે જઈને સર્વે હરિભક્તને પાછા વાળ્યા. ને સર્વેને છાતીમાં પોતાના ચરણારવિંદ આપ્યાં.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૨ની લીલા)

❖ શ્રીજીમહારાજ વડતાલ ફૂલદોલનો ઉત્સવ કરવા ગઢડાથી ચાલ્યા, તે બોટાદ, સુંદરિયાણા, રોજકા, ગાંક થઈને ગામ કમિયાળે રહેતા હવા. ને ત્યાં રાત રહીને ચાલ્યા, તે બોરુ ગયા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૨ની લીલા)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં ફૂલદોલનો સમૈયો કરીને ગઢડા પાછા ફરતા મહેળાવ, સોજીત્રા, સિંજવાડા એક રાત રહીને માર્ગના ગામના હરિભક્તને દર્શન દેતા થકા ગામ કમિયાળે પધાર્યા. ત્યાં જમીને બીજે દિવસ ચાલ્યા, તે ગામ રોજકા પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૨ની લીલા)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ કેરીઓ ટાણે પાછા ગઢડાથી વડતાલ જવા ચાલ્યા, તે ગામ બોટાદ, લોયા, નાગડકા, ભેંસજાળ, વાગડ, મોરશિયા, ધંધુકા, ખડોળ થઈને કમિયાળા પધાર્યા ને ત્યાં તળાવને કાંઠે આંબલીઓમાં ઊતર્યા. પછી ગામમાં જમવા પધાર્યા ને સિંહા વણારની મેડીમાં રાત રહ્યા. અને ત્યાંથી ચાલ્યા, તે ભોળાદને પાદર થઈને જાખડે પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૨ની લીલા)

❖ ગઢડામાં જન્માષ્ટમી કરીને દિવાળી ઉપર ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલ જતાં ગામ સારંગપુર, સુંદરિયાણા, રોજકા થઈને કમિયાળા પધાર્યા ને ત્યાંથી ચાલ્યા, તે સિંજવાડે પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૩ની લીલા)

❖ વડતાલ ફૂલદોલ ઉત્સવ કરવા શ્રીજીમહારાજ ગઢડાથી ચાલ્યા, તે કારિયાણી, બરવાળા, ગાંક થઈને કમિયાળે પધાર્યા ને ત્યાંથી બોરુ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૩ની લીલા)

❖ જેતલપુરમાં ભીમ એકાદશીનો ઉત્સવ કરી ભગવાન શ્રીહરિ ડભાણ, વડતાલ, મહેળાવ, સોજીત્રાના હરિભક્તને દર્શન દઈને

ગામ સિંજવાડા, ગલિયાણા, વારણા, બોરુ થઈને કમિયાળે પધાર્યા. ત્યાં એક દિવસ રહીને ચાલ્યા, તે ગામ ઝીંઝર પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૩ની લીલા)

❖ ગઢડામાં દશેરાનો ઉત્સવ કરીને વડતાલ દિવાળી અન્નકૂટોત્સવ કરવા ભગવાન શ્રીહરિ ગઢડાથી ચાલ્યા, તે બોટાદ, સુંદરિયાણા, થઈને કમિયાળે પધાર્યા ને ત્યાંથી સિંજવાડે પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૪ની લીલા)

❖ વડતાલમાં દિવાળી અન્નકૂટોત્સવ કરી શ્રીજીમહારાજ બુધેજ, ગોરાડ, ગુડેલ, બોરુ થઈને કમિયાળે પધાર્યા. ત્યાંથી બીજે દિવસ ચાલ્યા, તે ગામ ખરડ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૪ની લીલા)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ ગઢડામાં જન્માષ્ટમીનો ઉત્સવ કરીને ગઢડાથી ચાલ્યા, તે ગામ બુધેજ પધાર્યા. ત્યાં રાત રહીને ગામ કમિયાળે પધાર્યા. પછી ત્યાંથી ગામ રોજકે પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૫ની લીલા)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ ગઢડાથી ચાલ્યા, તે જેતલપુર, મેમદાવાદ, ડભાણ, વડતાલ, પીપળાવ, બુધેજ, ગુડેલ થઈને કમિયાળે ગયા. ત્યાં રાત રહીને ચાલ્યા, તે ગામ ઝીંઝર ગયા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૬ની લીલા)

❖ ગઢડામાં જન્માષ્ટમી તથા દિવાળી કરીને ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં પ્રબોધની ઉત્સવ કરવા ચાલ્યા, તે બોટાદ, અણિયાળી, ધંધુકા થઈ કમિયાળે ગયા. ત્યાં મુક્તાનંદ સ્વામી ઘોડેથી પડ્યા તે હાથ ભાંગ્યો. તે જોઈને શ્રીજી બહુ ઉદાસ થયા. પછી વૈદ્યને તેડાવીને હાથ ચડાવ્યો. પછી ત્યાં બે રાત્રી રહીને ચાલ્યા, તે ગામ નાનીબોરુ ગયા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૦ની લીલા)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં પોતાનું સ્વરૂપ શ્રીહરિકૃષ્ણ મહારાજ-શ્રીલક્ષ્મીનારાયણ દેવની પ્રતિષ્ઠા કરીને વસો, અલિંદ્રા, પછેગામ થઈને ગામ કમિયાળે ગયા. ત્યાં મુક્તાનંદ સ્વામી હતા, તેમને પોતે મળ્યા ને તેમના હાથની ખબર પૂછી. ત્યારે સ્વામી બોલ્યા જે, “હે મહારાજ ! તમારી કિંપાથી હાથે શાંતિ છે.” પછી તેમની સેવામાં સાધુ હતા, તેમને મળીને સિંહા વણારની મેડીને વિષે પોતે ઊતર્યા. પછી ત્યાં પોતે જમીને સાધુ તથા પાર્ષદને જમાડ્યા. પછી બે દિવસ ત્યાં રહીને મુક્તાનંદ સ્વામીને ભોળા લઈને ચાલ્યા, તે ગાંક ગયા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૦ની લીલા / અન્યત્ર સં. ૧૮૮૧)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં હુતાશણીનો સમૈયો કરીને સુરત જતા દાવોલથી પાછા વળ્યા ને ત્યાંથી ગામ બુધેજ પધાર્યા. ત્યાંથી ગામ કમિયાળે પધાર્યા ને ત્યાંથી પીપળી થઈને ધોલેરે પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૦ની લીલા)

❖ શ્રીજીમહારાજ ગઢડામાં જન્માષ્ટમી તથા દશેરાનો સમયો કરીને ચાલ્યા, તે ગામ કારિયાણી, કુંડળ થઈને કમિયાળા ગયા. ત્યાં થોડીકવાર ટકીને નાનીબોરુ ગયા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૧ની લીલા)

❖ વડતાલમાં રામનવમીનો સમયો કરી ભગવાન શ્રીહરિ મહેળાવ, સોજીત્રા, સિંજીવાડા, ગલિયાણા થઈને ગામ કમિયાળા પધાર્યા. ત્યાં રાત રહીને ચાલ્યા, તે ગામ રોજકા પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૧ની લીલા)

❖ ગઢડામાં દિવાળી-અન્નકૂટોત્સવ કરીને શ્રીજીમહારાજ વડતાલ પ્રબોધનીનો સમયો કરવા ચાલ્યા, તે કારિયાણી, બરવાળા, ધોલેરા, પીપળી થઈને કમિયાળા આવ્યા. ત્યાંથી સવારમાં ચાલ્યા, તે ગામ બુધેજ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૨ની લીલા)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં પ્રબોધનીનો સમયો કરીને ચાલ્યા, તે ગામ બોયાસણ, બુધેજ, ગુડેલ થઈને થઈને કમિયાળા પધાર્યા. ત્યાં એક દિવસ રહીને ચાલ્યા, તે ધોલેરે ગયા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૨ની લીલા)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં દોઢ માસ રહીને ચાલ્યા, તે સિંજીવાડે, જાખડે થઈને કમિયાળા રાત રહ્યા ને ત્યાંથી ધોલેરે ગયા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૩ની લીલા)

❖ ગઢડામાં વસંતપંચમીનો સમયો કરીને શ્રીજીમહારાજ વડતાલને માર્ગે ચાલ્યા, તે ગામ સારંગપુર, સુંદરિયાણા, અણિયાળીએ ગયા. ત્યાંથી કમિયાળા ગયા ને ત્યાંથી વરસડે ગયા ને સિંજીવાડે થઈને વડતાલ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૩ની લીલા)

❖ વડતાલમાં ફૂલદોલનો ઉત્સવ કરીને ચાલ્યા, તે મહેળાવ, પીપળાવ, ગલિયાણા થઈને જાખડે ગયા ને ત્યાંથી ચાલ્યા, તે કમિયાળા ગયા ને રાત રહ્યા. ત્યાંથી ચાલ્યા, તે ગાંફ થઈને ભાદર નદીને કાંઠે રાત રહ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૩ની લીલા)

❖ જ્યારે શ્રીહરિવર ગઢપુરથી ચાલ્યા ત્યારે ચરોતર અને ગુજરાતમાં ફરવાનો નિરધાર કર્યો. ઘણા પાર્ષદોને સાથે લીધા હતા. તેમાં ભગુજી મુખ્ય હતા. શ્રીહરિ ઝીઝાવદર થઈને કારિયાણીમાં આવીને રહ્યા. પછી ત્યાંથી શ્રીહરિ કુંડળ, પોલારપુર, ભીમનાથ, ઝીઝર થઈને રોજકા ગામ આવ્યા. ત્યાંથી ખસતા અને પચ્છમ થઈને કમિયાળા આવ્યા. પછી ભોગાવો નદી ઊતર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૫/૪૯)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ ગઢપુરથી ચાલ્યા તે સારંગપુર આવીને એક રાત રહ્યા. અને સવારે ત્યાંથી ચાલતા થયા. પછી કુંડળ આવ્યા અને ચોકડી ઉપર થઈ રોજકામાં એક રાત રોકાયા. પછી ત્યાંથી સવારે

ચાલતા થયા. ત્યાંથી ખસતા ગામ થઈ ઘનશ્યામ શ્રીહરિ પચ્છમ આવ્યા અને ત્યાંથી કમિયાળા આવીને ભોગાવો નદી ઊતર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૫૪)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ પ્રબોધની એકાદશી ગઢપુરમાં કરી વેદાંતાચાર્યને મળવા વડતાલ ચાલ્યા, તે સારંગપુર, રોજકા, ખસતા, પચ્છમ થઈને કમિયાળા ગામમાં આવીને રસોઈ જમ્યા. ત્યાંના જે હરિભક્તો હતા તેમણે શ્રીહરિની સેવા કરી. સહુ જમી રહ્યા તે વખતે તરત જ શ્રીહરિ ત્યાંથી ચાલ્યા અને બોરુ ગામ આવી ત્યાં રાત રોકાયા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૫૯)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં સત્સંગની સર્વોત્તમ પ્રથા કહીને રાવલી, મહેળાવ, પીપળાવ, નાર, રામોલડી, ઊંટવાડા, બુધેજ, ગોરાડ, ગોલાણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ, ભોળાદ આવ્યા. પછી ત્યાં ભોગાવો નદી ઊતરીને કમિયાળા ગામ આવ્યા. તે પછી પચ્છમ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૮/૬૨)

❖ ભગવાન શ્રીહરિ ખસતા ગામના હરિભક્તોને દર્શન દઈને ચાલ્યા અને રસ્તામાં સંઘ ભેળા થયા. બે કોશ જેટલું ચાલ્યા હશે ત્યારે શ્રીહરિએ સંઘને દર્શન દીધાં. સંઘને પાછળ છોડી દીધો અને પોતે પચ્છમ ગામ આવ્યા, અને બધા હરિભક્તોને દર્શન દીધાં. મુક્તાનંદ સ્વામી આદિક સંતો રસ્તામાં ચાલ્યા આવતા હતા, તેમને શ્રીહરિએ દર્શન દીધાં. સહુ આગળ પાછળ ચાલતા હતા. મુક્તાનંદ સ્વામીની સાથે જે સંતો હતા, તે ઉમંગભર ચાલ્યા આવતા હતા. અને મુક્તાનંદ સ્વામી સહુને શ્રીહરિના સંબંધવાળી વિવિધ પ્રકારની વાતો કહેતા હતા. સ્વામીની કહેલી વાતોને સાંભળવાને માટે જે સંતો અને હરિભક્તો હતા, તે બધા એક એકથી આગળ ચાલતા હતા. તેવા સમયમાં ગાંફના હિમાભાઈ નામે એક સોની હરિભક્ત હતા, તે રસ્તામાં સંતોની ભેળા થયા. તેમને સંતોના ઉપર બહુ પ્રેમભાવ હતો. આવીને તરત તેમણે દંડવત્ પ્રણામ કર્યા. તે એક સાધારણ નાની ઘોડી ઉપર બેસીને આવ્યા હતા. તેમણે ત્યાં મુક્તાનંદ સ્વામીને ચાલતા દેખ્યા.

ત્યારે તેમણે ગદ્ગદ કંઠ થઈને મુક્તાનંદ સ્વામીને ઘોડી ઉપર બેસવા માટે કહ્યું. અને બોલ્યા કે, “આ ઘોડી ઘણી શાંત છે.” ત્યારે મુક્તાનંદ સ્વામીએ કહ્યું કે, “હું કોઈ દિવસ ઘોડી ઉપર બેઠો નથી. માટે તમે જ ઘોડી ઉપર બેસો. અમારી વાતોમાં તમે વિદ્ન કરી રહ્યા છો.” ત્યારે તે હિમાભાઈ સોની રડવા લાગ્યા. તેથી સહુ સંતોએ સ્વામીને ઘોડી ઉપર બેસવાનું કહ્યું.

ત્યારે સ્વામી આવનારા વિદ્ન કરતાં પણ સંતોનાં વચનને અધિક માનતા હતા. ભાગ્યમાં શૂળીનું દુઃખ લખ્યું હોય, તો તે સંતનાં વચનથી કાંટા જેટલા દુઃખથી મટી જાય છે, તેમાં કાંઈ મિથ્યા કહેવાનું નથી. દેહ પડી જાય તો તેમાં કાંઈ દુઃખ નથી, પણ જો સંતોનું વચન ન મનાય તો તેમાં અપાર દુઃખ થાય છે. આમ અંતરમાં વિચાર કરીને પછી સ્વામી તે ઘોડી ઉપર બેઠા. તેથી સંતો અને હરિભક્તો સહુ ખુશી

થયા. પછી વાત કરતા કરતા આગળ ચાલ્યા. તે સમયે વિઘ્નરૂપ જે કાળ કહેવાય છે, તે ખાડાખડિયામાં મચ્છરનું રૂપ લઈ, છૂપાઈને બેઠો હતો. એટલે ઘોડીનો આગળનો પગ તે ખાડાખડિયામાં પડ્યો ત્યારે ઘોડી આગળના ભાગમાંથી નમી ગઈ. અને મુક્તાનંદ સ્વામીએ હાથથી કાંઈ પકડેલું ન હતું, તેથી પડી ગયા ત્યારે દેખાયું. સ્વામીના જમણા હાથનું કાંડું સહેજ ભાંગી ગયું. પહેલા તો કાંઈ ખબર પડી નહિ, પણ જ્યારે ઊઠ્યા ત્યારે ખબર પડી. પછી જોળી કરી તેમાં હાથ રાખ્યો અને સહુ સંતોની સાથે ચાલ્યા. અડધો કોશ જેટલું ચાલ્યા ત્યારે કમિયાળા ગામ આવ્યા.

ત્યાં આશાભાઈ નામે ઘણા પ્રેમી હરિભક્ત હતા. તેણે સંતોને રહેવા માટે ઘણું સારું મંદિર કર્યું હતું. સંતો તે મંદિરમાં આવીને બેઠા. અને શ્રીહરિ તરત ત્યાં આવ્યા. આવીને જ્યારે જોયું ત્યારે એમ બોલ્યા કે, “જે આ મુક્તાનંદ સ્વામી ક્યારેય કીડી જેવા જીવને પણ દૂભવે નહિ તેવા છે. હવે આ તેમને દુભવવાની વાત થઈ છે. આ વર્ષના પછી જે બીજું વર્ષ આવશે ત્યારે હવે આ ભૂમિ ઉપર તેનું ફળ દેખાશે. આવા મોટા સંતને કોઈ કારણ વિના જ્યારે દુઃખ આવતું હોય છે ત્યારે આ ભૂમિ ઉપર ફરીને કોઈ ઉત્પાત આવતો દેખાશે, આવી મોટા પુરુષોની વાત હોય છે. મોટા પુરુષની જે વાત હોય છે તે મોટા પુરુષ જ જાણે, તે મોટા સિવાય બીજા કોઈ જાણી શકે નહિ. આપણા રંગમાં મોટો ભંગ પડ્યો છે. હવે સમૈયો તો થાશે, પણ ઉત્સાહ વગરના સમૈયામાં કોઈને રસ આવતો નથી.

તે પછી દાદા હકીના પિતા પ્રાગ વણારે પોતાને જેવું આવડે, તે રીતે મુક્તાનંદ સ્વામીના હાથને ચઢાવી દીધો. ત્યારે શ્રીહરિએ રાજી થઈને તેને પ્રસાદીનું શેલું એક આપ્યું અને શ્રીહરિ બે દિવસ ત્યાં રહ્યા. જ્યારે મુક્તાનંદ સ્વામીને પાટો ગોઠી ગયો છે એવું દેખાયું ત્યારે મુક્તાનંદ સ્વામીએ શ્રીહરિને કહ્યું, “હવે આપ સુખેથી વડતાલ જાઓ. સમૈયો કરીને પાછા આવો ત્યાં સુધી અમે અહીંયા રોકાશું. મારી પાસે જેટલા સંતોને રાખવા હોય તેટલાને રાખજો.” પછી શ્રીહરિ કમિયાળાથી ચાલ્યા અને સમાણી ગામમાં રસોઈ જમીને બોરુ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૬/૩૩)

ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં ધ્યેય-ઉપાસ્યમૂર્તિ નિજસ્વરૂપ શ્રીહરિકૃષ્ણ મહારાજ-શ્રીલક્ષ્મીનારાયણ દેવની ધામધૂમપૂર્વક પ્રતિષ્ઠા કરીને વસો, વટામણ, જાખડા પધાર્યા. ત્યાં હરિભક્તોને દર્શનનું સુખ આપીને પાછલો દોઢ પહોર રહ્યો ત્યારે શ્રીહરિ ચાલતા થયા. ત્યારે વડોદરાના રાધાવલ્લભીય એક વૈરાગી દ્વારકા જતા હતા તે રસ્તામાં ભેળા થયા. જ્યારે શ્રીહરિ સરગવાળા ગામે ગયા અને ત્યાં ભોગાવો નદીને ઊતર્યા. તે વૈરાગીને ગાયકવાડ સરકાર સયાજીરાવે આદર સત્કાર કરીને વડોદરા રાખ્યા હતા. અને જ્યારે સરકારની ઈચ્છા થાય ત્યારે તે આવીને ગાન કરતા હતા. તેનું દેવીદાસ નામ હતું, તે અશ્વ ઉપર બેઠા હતા અને શ્રીહરિ પણ અશ્વ ઉપર બેઠા હતા. રસ્તે સાથે ચાલ્યા જતા હતા.

ત્યારે શ્રીહરિએ તે દેવીદાસને પ્રેમથી કહ્યું, ‘તમે ગઢપુર પાંચ દિવસ ચોક્કસ આવજો. તમે આવશો ત્યારે તમારાં મુખનું સંગીત સાંભળવાનું અમને ઘણું તાન છે. જે કાંઈ કહેશો તે ખરું પણ અમે આપશું.’ આવી વાતો કરતા કરતા જ્યારે કાંઈ સરખી જમીન આવી ત્યારે શ્રીહરિ પોતાના અશ્વને જેટલો ચાલી શકે તેટલો ઉતાવળો ચલાવવા માંડ્યા. દેવીદાસે પણ પોતાના અશ્વને શ્રીહરિની બરોબર ચલાવ્યો. દેવીદાસ પોતાના અશ્વને બરોબર ચલાવી રહ્યા છે તેમ જાણીને શ્રીહરિએ રમૂજ ખાતર પોતાના અશ્વને શીઘ્ર ગતિથી ચલાવ્યો. ત્યારે તે દેવીદાસે પણ શ્રીહરિના અશ્વને જોવા માટે પોતાના અશ્વને શીઘ્રતાથી ચલાવ્યો.

ત્યારે શ્રીહરિએ પોતાના અશ્વને એકદમ દોડાવ્યો. તે વખતે દેવીદાસે પણ પોતાના અશ્વને શ્રીહરિની આગળ કરવા માટે દોડાવ્યો. પણ શ્રીહરિએ તો હરખભર્યા પોતાના અશ્વને કમાનમાંથી બાણ છૂટે તે રીતે દોડાવ્યો. અથવા તો તોપમાંથી જેમ ગોળો છૂટે, આકાશમાંથી તારો ખરે અથવા વાદળમાંથી વીજળી ચમકે અથવા તો વિમાન કે ગરુડ વેગથી ઊડતો હોય અથવા મનનો જેવો વેગ કહેવાય, તે રીતે શ્રીહરિનો અશ્વ વેગ કરી રહ્યો હતો અને દેવીદાસને ન દેખાય તે રીતે શ્રીહરિનો અશ્વ દોડ્યો જતો હતો.

આગળ જતા જ્યારે દેવીદાસ ન દેખાયા ત્યારે શ્રીહરિ ત્યાં ઊભા રહ્યા અને દેવીદાસ આવીને ભેળા થયા. તેમનાં મનમાં ઘણું આશ્ચર્ય થયું. દેવીદાસ અશ્વ ઉપરથી ઊતર્યા અને ઘણા ઉત્સાહથી શ્રીહરિના અશ્વ પાસે આવીને વારંવાર તેનાં મુખને ચુંબન કરવા લાગ્યા અને બોલ્યા કે, ‘આ અશ્વની ભારોભાર રૂપિયા આપવામાં આવે તોપણ આ ભૂમિથી સ્વર્ગલોક સુધી આ સમયમાં આના સિવાય બીજો કોઈ આવો અશ્વ છે નહિ. તે દેવીદાસને શ્રીહરિનો

અશ્વ મનમાં ઊતરી ગયો. તે ઊઠતા, બેસતા, ચાલતા એક ઘડીકવાર પણ તેને ભૂલતા નહિ. શ્રીહરિ જ્યારે સરગવાળા ગામ આવ્યા ત્યારે દેવીદાસ શ્રીહરિથી છૂટા પડ્યા અને શ્રીહરિ કમિયાળા તરફ એકદમ સીધા ચાલ્યા. શ્રીહરિએ કમિયાળા આવીને સિંસા વણારને ઘેર ઉતારો કર્યો અને પછી તત્કાળ જ મુક્તાનંદ સ્વામીને દર્શન દેવા માટે તેમની પાસે આવ્યા.

મુક્તાનંદમુનિ ઉત્તમ રાજ પ્રત્યે કહે છે : પછી શ્રીહરિએ મને પૂછ્યું તમારે હાથની પીડા હવે કેમ રહે છે ? અમે તો રોજ વારંવાર તમને સંભારીએ છીએ. જેટલા હરિભક્તો વડતાલમાં આવ્યા હતા તે તમને સંભારતા હતા. જે તમારા સમાચાર સાંભળતા હતા તે બધા ઘણા દિલગીર થઈ જતા હતા. અમે વડતાલમાં વચલા મંદિરમાં શ્રીલક્ષ્મીનારાયણ દેવ પધરાવ્યા છે. મૂર્તિ ખૂબ જ સુશોભિત બની છે. શ્રીલક્ષ્મીનારાયણ દેવનાં દર્શન કરીને હરિભક્તો ખૂબ રાજી રાજી થઈ ગયા છે. અને તે સ્વરૂપ ખૂબ જ સુશોભિત થયું છે. જેવો ચરોતર દેશ છે તેવા દેવ પધરાવ્યા છે. આ દેવના ઉપર જેવો ભાવ રાખીને ભક્તજનો સેવા કરશે તેમને ભાવ પ્રમાણે ફળ આપશે, તેવા આ દેવ છે.

દુઃખનું મૂળ તો ચાર બાબત છે : ૧. દારૂ, ૨. માંસ, ૩. ચોરી અને ૪. વ્યભિચાર. બીજાં જેટલાં વ્યસન છે અને તેમાં વળી જેટલી અનીતિ રહી છે, તે એક એક દોષનું પરિણામ દુઃખનો દરિયો છે પણ લોકોને મોહથી મનાતું નથી. આ જીવાત્માને શરીરના મા-બાપના જેવા બીજા કોઈ હિત કરનારા દેખાતા નથી. બાળકના મળ-મૂત્ર ધોઈ શુદ્ધ કરી અને રાત દિવસ તેને ચોખ્ખો રાખે છે. સમય સમય પ્રમાણે તેને માતા દૂધ પીવડાવે છે અને તે નાના બાળકને અન્ન-જળ ખાવા પીવામાં રુચિ કરાવે છે. તે સિવાય બીજું પણ માતા પિતા મનુષ્યનું નિત્ય અપાર હિત કરે છે. જ્યારે મનુષ્ય મોટો થાય અને થોડું બહારની બધી વાતનું જ્ઞાન થાય ત્યારે માતા પિતાએ પોતાને જે સાચવ્યો હોય અને તેમના જે ગુણ હોય તે ભૂલી જાય છે. મનુષ્યમાત્રનો તેવો સ્વભાવ હોય છે.

બીજી બાજુ માતા પિતા કરતા પણ ભગવાને જીવના ઉપર કરોડો ઉપકાર કર્યા છે. જીવમાત્રના ઉપર ભગવાન એવો ઉપકાર કરતા રહે છે કે, તે ઉપકારને કોઈથી વર્ણવી શકાતો નથી; એવો તે ઉપકાર કરે છે. જ્યારે ગર્ભાધાન થાય છે ત્યારે એકદમ શરૂઆતમાં આ મનુષ્ય શરીરનો જે આકાર છે તે આકાર દેખાતો જ નથી પણ એના મૂળ કારણ જેવું કાંઈક યથાર્થ દેખાય છે. જે બીજાધાનમાં આકાર હોય છે તે મૂળ સમાન (જેવો હોય એવો સ્પષ્ટ) દેખી શકાતો નથી પણ જો શ્રીહરિ ધારે તો તે જ સમયે તેને મૂળ જેવો જ દેખી શકે છે.

કોઈ ચાહે તેમ વર્તે પણ બધું ભગવાનને આધીન છે. પરમેશ્વર એવા સુખદાયક છે અને તેમના ઉપકારો પણ અપાર છે. જ્ઞાનેન્દ્રિયો, કર્મેન્દ્રિયો, અંતઃકરણ તથા જાગ્રત, સ્વપ્ન અને સુષુપ્તિ, એ ત્રણ અવસ્થા, એ બધું જીવનાં સુખને માટે પરમેશ્વરે રચ્યું છે. તે સિવાય જીવનાં સુખને માટે બીજી અનંત વાતો ભગવાને રચી છે જેનો પાર લઈ શકાતો નથી. આવા ભગવાને કરેલા ઉપકારરૂપ ગુણ અપાર હોય છે. તે પરમેશ્વરના ઉપકારને જીવ ક્યારેય સંભારતો નથી. બધા જ ઉપકારના ગુણોને ભૂલી ગયો છે. અને તે ભગવાને જે બીજા અલૌકિક ઉપકારો કર્યા છે તેને પણ જીવ ભૂલી ગયો છે. પરમેશ્વરનાં અનંત ઉપકારને ભૂલી જાય છે તેની સમાન બીજો કોણ અજ્ઞાની હોઈ શકે ? તે ભગવાનનો ચોર છે અને તે અપાર દુઃખને પામે છે. છતાં પણ આ જીવ ભગવાનના ઉપકારરૂપ ગુણને ક્યારેય પણ જાણતો કે સંભારતો નથી અને જેનાથી દુઃખ આવે તેવા માર્ગે જ તે ચાલે છે. જે ભગવાનથી વિમુખ છે તેવા જીવ દુઃખમાં જ સુખ માની રહ્યા છે.

જન્મ, મરણ, જન્મપુરી અને લખચોરાશી, તે બધાનાં દુઃખને સહન કરે છે પણ સત્સંગને માર્ગે જીવ ચાલતો નથી. તે પોતાના દોષને ક્યારેય કબૂલ કરતો નથી પણ ઊલટાનો ભગવાનને દોષ દે છે. જ્યાં સુધી જીવ પોતામાં દોષ માનતો નથી ત્યાં સુધી તેને દુઃખ સહન કરવાનું રહે છે. અને જ્યારે જીવ ભગવાનનાં ગુણોને સંભારે છે ત્યારે તેનાં હૃદયમાંથી અજ્ઞાન ટળી જાય છે. માતા, પિતા અને ભગવાનનાં ગુણને જ્યાં સુધી જીવ સંભારતો નથી ત્યાં સુધી તેનામાં તેટલું અજ્ઞાન

રહ્યું હોય છે. તે ગુણનો ચોર અર્થાત્ કૃતઘ્ની છે એટલે વારંવાર દુઃખ પામે છે અને તેમાં એટલું અજ્ઞાન છે કે, તેને કોઈ સારી દૃષ્ટિ થાતી નથી અને તેને લીધે જ તેમાં રહેલું જે પાપ તે મૂર્તિમાન દેખાઈ આવે છે.

પરમેશ્વરે કરેલા ઉપકારરૂપ અણુ સમાન ગુણને પણ જ્યારે જીવ મેરુ જેવો મહાન માને છે ત્યારે તે નિષ્પ્રાપ્ત થઈ જાય છે. અને તેને પછી આ લોક કે પરલોકમાં કોઈ દુઃખ રહેતું નથી અને જે ગુણગ્રાહક જીવ છે તેને અતિશય સુખ પ્રાપ્ત થાય છે. જેમાં જેટલા ગુણ હોય છે તેને તેટલું સુખ આવે છે. જ્યાં સુધી તેનામાં ગુણનું માન નથી આવતું ત્યાં સુધી તે પરિપૂર્ણ હરિભક્ત કહેવાય છે. ભગવાન સિવાય અન્ય વસ્તુમાં જેટલું સુખ મનાય છે તેટલી તે હરિભક્તમાં કસર રહી હોય છે. અને તે જ્યારે સુખને દેખે છે ત્યારે દેખાઈ આવે છે. ભગવાને કરેલા ઉપકારને જીવ જ્યારે નિશ્ચિત સુખરૂપ માને છે ત્યારે તે પાકા હરિભક્તની સમજણ દૃઢ થાય છે અને તે પ્રસિદ્ધ દેખી શકાય છે.

હરિભક્ત જે રીતનો હોય છે તે તેની સમજણ ઉપરથી દેખાઈ આવે છે. જે ભગવાનને તન, મન અને ધન જેટલા પ્રમાણમાં અર્પણ કરે છે, તેને જે કાંઈપણ દુઃખ આવતું હોય તો પોતે જેને દુઃખ માન્યું હોય છે તેને સમજણે કરીને પોતાનું માનવું નહિ. અને જો તે સમજણ વિના દુઃખને પોતાનું માને છે તો તેની સમજણમાં તેટલો ફેર રહે છે. જેટલો સમજણમાં ફેર રહે છે તેટલો જ તે દુઃખી થાય છે અને જે પોતાના નથી તેને પોતાના માની રાત દિવસ દુઃખ ભોગવતો રહે છે. અને તેટલી તે ભક્તમાં સમજણની કસર રહી હોય છે.

મુક્તાનંદ સ્વામી કહે છે કે, શ્રીહરિએ જેટલી વાત કરી તેને મેં અમૃત સમાન માનીને તેનું પાન કર્યું અને શ્રીહરિની બધી જ વાત સત્ય છે એમ મેં માન્યું. સ્થૂળ, સૂક્ષ્મ અને કારણ, એ ત્રણ શરીરથી જે આત્મા પર રહ્યો છે, જે અછેદ, અભેદ, સનાતન, શુદ્ધ અને સદા અવિકારી છે. જેમાં ક્યારેય દુઃખ રહ્યું હોતું નથી. સુખરૂપ રહેલા શરીરમાં તે આત્મા નિવાસ કરે છે ત્યારે દુઃખથી ભરેલા શરીરની તે આશા છોડી દે છે. દુઃખરૂપ જે વાતો છે તેમાં જીવ જ્યાં સુધી સુખ માને છે ત્યાં સુધી તેને વારંવાર દુઃખ પ્રાપ્ત થતું જ રહે છે. જીવ જ્યારે સુખરૂપ માર્ગમાં ચાલે છે ત્યારે જ તે સુખ પામે છે. અને દુઃખના માર્ગમાં ચાલે છે તો તેને દુઃખ મળે છે.

શ્રીહરિએ મારે માટે મ્યાનો મગાવવાની વ્યવસ્થા કરી. કારણ કે, તેમને મારા ઉપર ઘણો પ્રેમ હતો. અને જો પ્રેમ હોય તો તે પોતાના હેતવાળાને માટે શું ન કરે ?

શ્રીહરિએ વિચાર કર્યો કે, મ્યાના કરતા પલંગમાં સુખ રહે અને હાથનો દુઃખાવો થાય નહિ. પછી કમિયાળાના બાર હરિભક્ત, જે સંતોની સેવા કરવામાં ઘણા શ્રદ્ધાવાળા હતા તે પલંગ ઉપાડવા તૈયાર થયા. કાર્તિક વદિ ચોથને દિવસે શ્રીહરિ ત્યાંથી મને (મુક્તાનંદ સ્વામીને) લઈને ચાલ્યા. ખૂબ જ જાળવણી રાખીને ગાંફ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૬/૪૪-૪૫-૪૬)

જીવમાત્રના ઉપર
ભગવાન એવો ઉપકાર
કરતા રહે છે કે, તે
ઉપકારને કોઈથી વર્ણવી
શકાતો નથી; એવો તે
ઉપકાર કરે છે.

❶ વડતાલમાં રામનવમીનો સમૈયા કરીને ભગવાન શ્રીહરિ ચાલ્યા, તે નાની બોરુ થઈને ભોળાદ ગામ પાસે ભોગાવો નદી ઉતરી અને કમિયાળા ગામ આવ્યા. અને તે ગામના બધા હરિભક્તોએ શ્રીહરિના દર્શન કર્યા. પછી શ્રીહરિ ત્યાંથી પચ્છમ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૬/૭૪)

❷ ભગવાન શ્રીહરિ રોજકાથી ચાલ્યા, તે કમિયાળા આવી રાત રહ્યા. ત્યાંથી અડવાળ આવી રહ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૭/૧૧)

❸ ભગવાન શ્રીહરિ નડિયાદમાં અંગ્રેજ પાદરીને મળીને વડતાલ થઈ, નાર, તારાપુર, મોરજ, ગોલાણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ, ભોળાદથી કમિયાળા ગામના માર્ગે ચાલ્યા. જ્યારે શ્રીહરિ ભોગાવો નદીએ આવ્યા ત્યારે કમિયાળા ગામના હરિભક્તો ભોગાવા ઉપર આવ્યા. તે સહુ હરિભક્તોએ અવિનાશી શ્રીહરિનાં દર્શન કર્યા અને સર્વ સુખના રાશી શ્રીહરિ પછીથી કમિયાળા ગામ આવ્યા. કમિયાળામાં રંગભીના શ્રીહરિ રાત રહ્યા ત્યારે હરિભક્તોએ ખૂબ સેવા કરી. જ્યારે શ્રીહરિ કમિયાળામાં રાત રહેતા ત્યારે હરિભક્તો સેવામાં કાંઈ કસર રાખતા નહિ. પછી સવારમાં શ્રીહરિ કમિયાળાથી ચાલ્યા તે ગાંડ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૮/૩૬)

❹ ભગવાન શ્રીહરિ ગઢપુરથી નીકળી દિવાળી કરવા વડતાલને માર્ગે ચાલ્યા, તે કારિયાણી, રોજકા, ગાંડ થઈને કમિયાળા ગામ આવ્યા. ત્યાં રહેતા સહુ હરિભક્તોએ શ્રીહરિનાં દર્શન કર્યા. પછી ત્યાંથી આગળ ચાલતા ભોળાદ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૮/૫૨)

❺ વડતાલથી નીકળી શ્રીજીમહારાજ પીપળાવ, ગલિયાણા, વારણા, નાની બોરુ થઈને કમિયાળા ગામ આવ્યા. કમિયાળા ગામના જે હરિભક્ત હતા તે સહુએ આવીને શ્રીહરિનાં દર્શન કર્યા. જેટલા હરિભક્તો હતા તેમાં જેને જેવો ભાવ હતો તેણે તેવી સમય પ્રમાણે શ્રીહરિની સેવા કરી. શ્રીહરિ જતા આવતા આ કમિયાળા ગામમાં ફરી ફરીને કેટલીયે વાર રહેતા હતા. સિંહા વણાર નામે ભક્ત હતા. તેમ જ હઠી વણાર અને દાદા વણાર, એ બંને ભાઈ સત્સંગી હતા. સહુના એક જ ફળીમાં ઘણા રમણીય ઉત્તર તથા પૂર્વ મુખે ઘર હતાં. તેમાં એક સારાં ઘરમાં શ્રીહરિનો ઘણા ભાવથી ઉતારો કરાવ્યો અને તે ભક્તોએ પોતાને ધન્યભાગ્ય માન્યા.

જે પોતાને ધન્યભાગ્ય માનતા તેને ઘેર શ્રીહરિ ઉતરતા હતા. કોઈ હરિભક્ત અને તેનાં ઘરના જેટલા માણસ હોય તેમાંથી કોઈ એકનું પણ મન ખુશી ન હોય તો તે ઘેર ફરીવાર ક્યારેય આવીને ઉતરતા નહિ. જ્યાં સુધી શ્રીહરિ આવવાથી પોતાને ધન્યભાગ્ય માને ત્યાં સુધી શ્રીહરિ તેને ઘેર આવીને ભાવથી ઉતરતા હતા. જે ભક્ત ભાવ વગરના હોય તે તો પાણી વિનાના તળાવ જેવા દેખાતા. ફળ, ફૂલ અને પાંદડાં વગરનાં વૃક્ષ જેવું ભાવ વગરનું હૃદય કહેવાતું. જે

હરિભક્તનાં અંતરમાં જેવો ભાવ હોય તેવો દેખવામાં આવતો હતો. હરિભક્તનું જેવું હૃદય હોય તેવો તેના ઉપર શ્રીહરિ ભાવ રાખતા હતા, પણ જે પોતે હરિભક્ત થઈને શ્રીહરિથી પોતાનાં દિલને ચોરતા હોય તેનાથી શ્રીહરિ દૂર જ રહેતા હતા. અને જ્યાં સુધી જે પોતાનું દિલ શ્રીહરિથી ચોરતા હોય ત્યાં સુધી શ્રીહરિ તેની નજીક જાતા નહિ, એમ ગ્રંથ કહે છે. પછી બીજે દિવસ શ્રીહરિ રસોઈ જમીને સંતોની સાથે કમિયાળા ગામથી ચાલતા થયા અને પચ્છમ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૮/૭૧)

❶ ‘અષ્ટમ્યામાવયો સ્વામી ભાલ્લદેશે વૃતઃ સ્વકૈઃ । કામ્યાલયામિથં ગ્રામં સુખવન્ પથિ ચ સ્વકાન્ ॥’ - પોતાના ભક્તોથી વીંટાયેલા શ્રીહરિ માર્ગમાં પોતાના ભક્તોને દર્શન આપતા ચૈત્ર સુદી અષ્ટમી તિથિમાં ભાલ દેશમાં કમિયાળા ગામમાં આવ્યા. સાધુજનોની સેવામાં ઉત્સાહિત મનવાળા કમિયાળા ગામના ભક્તોએ પ્રાર્થના કરેલા શ્રીહરિએ તે ભક્તો ઉપર પ્રસન્ન થઈને ત્યાં સુખપૂર્વક નિવાસ કર્યો. ગામના ભક્તો શ્રીહરિના અનુયાયી સર્વેને યથાયોગ્ય નિવાસ કરાવતા હતા. મુનિ વગેરે અનુયાયી સહિત શ્રીહરિનું આતિથ્ય યથાયોગ્ય કરતા હતા. તે ભક્તોના નામ : શશિવર્ણ (સેસા વણાર) નામના ભક્ત, હઠી, વાહાભાઈ તથા ક્ષેમરાજ અને અવર આદિક પુરુષો અને જીજ્ઞા આદિક સ્ત્રીઓ અધિકાર પ્રમાણે પરાભક્તિથી સેવા કરતા હતા. તે થકી બીજે દિવસે કમિયાળા ગામમાં શ્રીહરિએ રામનો જન્મોત્સવ કર્યો. તે ઉત્સવમાં હજારોહજાર ભાલદેશના જનો આવ્યા. તે ભક્તોએ ઘણા પ્રકારના ઉપચારોથી શ્રીહરિની પૂજા કરી. શ્રીહરિએ પોતાના ભક્તોએ પ્રાર્થના કરાયેલા સતા ત્યાં ચૈત્ર સુદી પૂર્ણિમા સુધી નિવાસ કર્યો.

(શ્રી સત્સંગિજીવન : ૪/૪૫/૧૫-૨૦)

❷ શ્રી ભક્તચિંતામણી

- રહે જસકે રોજકે જન, દીધાં દયાળે તેને દર્શન; પછી રહ્યા કમિયાળે નાથ, જાણી જામ જનનો હાથ. ૩

- જમી જામડેથી કમિયાળે, દીધાં દર્શન જનને દયાળે; રહી રાત્ય ચાલ્યા ત્યાંથી નાથ, લઈ મુક્તાનંદજીને સાથ. ૨૮

(પ્રકરણ - ૯૦)

❸ - જમી કમિયાળે પ્રસડે રહ્યા રે, ત્યાંથી નાથ વરતાલે આવિયા રે; રામનવમીનો ઉત્સવ કરી રે, પછા આવિયા ગઢડે ફરી રે. ૨૮

- સારંગપુર સુંદરિયાણે શ્યામ રે, આવ્યા ધંધુકે ખસતે ગામ રે; જમી કમિયાળે બોરું રહ્યા રે, ત્યાંથી સિંજવાડે ગામ ગયા રે. ૩૯

- પીપલાવ્ય વટામણ રહ્યા રે, ત્યાંથી કમિયાળે વાલો આવિયા રે; રહી પ્રબડિયે રાત્ય શ્યામ રે, આવ્યા ત્યાંથી કારિયાણી ગામ રે. ૪૩

(પ્રકરણ - ૧૦૦)

❹ શ્રીહરિલીલામૃત

- મહારાજ રહ્યા કરી મહેર, જયરાજ પટેલને ઘેર; કમિયાળે

ગયા કૃપાનાથ, ત્યાંથી બોરુ ગયા સૌ સાથ. (શ્રીહરિલીલામૃત : ૭/૪૭/૫૭)

- દીધા દર્શન સૌને દયાળે, ત્યાંથી કૃષ્ણ ગયા કમિયાળે; ત્યાંથી બોરુ ગયા બહુનામી, અખિલેશ્વર અંતરજામી. (શ્રીહરિલીલામૃત : ૭/૬૬/૩૧)

- આવી ચૈત્ર સુદી દ્વિતીયાય, ત્યારે સંઘને કીધા વિદાય; શ્યામ સંચરિયા સંત સાથ, કમિયાળે ગયા કૃપાનાથ.

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૮/૪૮/૧૪)

❶ - ગયા પીપળીયે પરમેશ, દયા સાગર દીન જનેશ; કમિયાળાના આવિયા જન, કહ્યાં વિનતિનાં તેણે વચન.

વિચરો પ્રભુ ગામ અમારે, નહિ રોકિયે ત્યાં ઝાઝી વારે; સંતમંડળને કહે માવો, તમે પાંશરે પંથે સિધાવો.

કમિયાળા જઈ જમી થાળ, અમે આવશું ત્યાં તતકાળ; એમ કહીને ચલાવિયા સંત, કમિયાળે ગયા ભગવંત.

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૮/૫૭/૪-૬)

❷ - કમિયાળે કૃપાળુ સિધાવ્યા, મોડ ગઢવી તહાં સામા આવ્યા; દંડવત કરીને લાગ્યા પાય, તેના હેયામાં હરખ ન માય.

ત્યાં તળાવથી વાયુ દિશાયે, હતી આંબલી ઉતર્યા ત્યાંયે; લાવ્યા સીધું તે ગઢવી રસાળ, કર્યો વેકુંદાનંદે તે થાળ.

કહે વર્ણી યણેચીની ભાજી, લાવો તો જમશે પ્રભુ તાજી; મોડભાઈએ તે દિધી લાવી, બ્રહ્મચારીએ ભાજી બનાવી.

જમ્યા થાળ તે પરમ પ્રતાપી, પ્રસાદી મોડભાઈને આપી; પુરણાનંદના કૃત હંદ, મોડભાઈ બોલ્યા સુખકંદ.

મુક્તાનંદ પ્રેમાનંદ સ્વામી, બોલ્યા કીર્તન પદ શિર નામી; રહી રાત ને ચાલ્યા પ્રભાત, રોજકે ગયા પ્રભુ સાક્ષાત.

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૮/૭/૨૦-૨૪)

❸ શ્રીજીમહારાજ કારિયાણી ગામથી ચાલ્યા તે ઝીઝાવદર, કુંડળ, ચોકડી, ગાંફ થઈને કમિયાળે પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૧૩)

❹ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં ફૂલદોલ તથા રંગોત્સવ કરવા ગઢડાથી ચાલ્યા, તે ઝીઝાવદર, કારિયાણી, કુંડળ થઈને કમિયાળે આવ્યા ને હરિભક્તે રૂડી રીતે સામૈયું કર્યું. મહારાજ સિંહા વણારને ઘેર બિરાજમાન થયા. અને ઘોડીઓને ગોળ અપાવ્યો. મહારાજ ત્યાં થાળ જમ્યા ને સર્વેને જમાડ્યા. પછી પોઢ્યા ને સવારે જાગ્યા ને ઘોડા તૈયાર કરીને મહારાજ અસવાર થયા. પછી ત્યાંથી ચાલ્યા તે ગામ ગોરાડ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૨૩)

❶ શ્રીજીમહારાજે હુતાશનીનો સમૈયો વડતાલે નિરધાર્યો, તેની દેશદેશ પ્રત્યે કંકોતરીઓ લખાવીને મોકલાવી. પછી મહારાજ તેયાર થઈને ચાલ્યા ને સાથે બસે કાઠીઓના અસવાર છે. એવી રીતે કારિયાણી આવ્યા ને ત્યાંથી ગામ કમિયાળા આવ્યા. ત્યાં રાત રહીને ચાલ્યા તે ગામ બુધેજ આવ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૨૬)

❷ ભગવાન શ્રીહરિ ગઢડાથી વિચરણ કરતા હુતાશની કરવા વડતાલના માર્ગે ચાલ્યા તે ગામ ઝીઝાવદર, કારિયાણી, કુંડળ, ભીમનાથ, ઝીઝર, ગાંફ થઈને ગામ કમિયાળા થઈને જ્યાં હમણાં છત્રી કરી છે, ત્યાં ઘડીક ઊભા રહ્યા ને હરિજને રૂડી રીતે દર્શન કર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૨૮)

❸ વડતાલમાં રંગોત્સવ કરીને શ્રીજીમહારાજ સિંજવાડા, ગલિયાણા, નાની બોરુ થઈને ગામ કમિયાળે પધાર્યા. ને જ્યાં હમણાં છત્રી કરી છે, ત્યાં જઈને બિરાજ્યા. ને હરિભક્ત ખડ જોગણ લાવ્યા. ને મહારાજ સભા કરીને બિરાજ્યા. પછી થાળ જમ્યા અને પોઢ્યા. પછી જાગીને ત્યાંથી ચાલ્યા, તે ગામ પરછમના હરિજનને દર્શન દઈને ચાલ્યા, તે ગામ અણિયાળી આવીને રહ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૨૯)

❹ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલથી બોયાસણ, બુધેજ થઈને કમિયાળા આવ્યા. ત્યાં તો વરસાદ થયો તેથી ગાડી મંદિરમાં મેલીને જે ચાલ્યા, તે મહારાજ ગામ કુંડળ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૩૪)

❶ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ કરવા સારુ ગઢડાથી ચાલ્યા, તે ગામ ઝીઝાવદર, કારિયાણી, કુંડળ, પોલારપુર, ઝીઝર, રોજકા, ગાંફ થઈને કમિયાળે પધાર્યા. ગામ સોસરા થઈને જ્યાં હમણાં છત્રી કરી છે ત્યાં આવી, ઘોડીએથી ઉતરીને ઢોલિયે બિરાજ્યા. ગામમાંથી રસોઈનો સામાન લાવ્યા ને ઘોડાને સારુ ઘાસ-જોગણ લાવ્યા. કાઠી સારુ પાથરવા મોદ ને ગાદલાં લાવ્યા. પછી મહારાજે સંઘમાં ખબર કઢાવી, ને કહ્યું જે, “જેને કાંઈ જોઈતું હોય તે કહો.” ત્યારે સંઘના હરિજન બોલ્યા જે, “બળતણ આવ્યું છે ને બીજું તો કાંઈ નથી જોઈતું.” પછી મહારાજે કહ્યું જે, “કાંઈ નથી જોઈતું ને ?”

પછી બ્રહ્મચારી બોલ્યા જે, “હે મહારાજ ! થાળ જમવા પધારો.” પછી મહારાજે પોશાક ઉતાર્યો. જળે કરીને ચરણ ધોવરાવ્યાં ને જળના કોગળા કરીને જમવા બિરાજ્યા. તે જમતા જાય ને જળપાન કરતા જાય. પછી ચળુ કરીને મુખવાસ લઈને જ્યાં ઢોલિયે બિરાજ્યા, ત્યાં રોજકાના કાકાભાઈ પાંચ અસવાર સહિત આવ્યા.

ઘોડીએથી ઊતરી, કેડ છોડી, મહારાજને પગે પાંચ રૂપિયા મેલ્યા ને પગે લાગીને બેઠા. પછી મહારાજ બોલ્યા જે, “બ્રહ્મચારી ! લાડુભાઈને રસોડે પૂછો કે જમવાનું તૈયાર છે ?” પછી ખબર કાઢીને મહારાજને કહ્યું જે, “દાદાભાઈ અને ઝીણાભાઈ હમણાં જમવા બેસે છે.” ત્યારે મહારાજ કહે, “કાકાભાઈ ! તમે લાડુભાઈને રસોડે જમવા જાઓ.” પછી તે ગયા ને મહારાજ પોઢ્યા. સવારે વહેલા જાગી, નિત્યવિધિ કરીને પોશાક પહેર્યો. ને ઘોડીએ અસવાર થઈને ચાલ્યા, તે સંઘ ને ગામોગામના સત્સંગી મહારાજનાં દર્શન કરે છે. પછી ચાલ્યા તે ગામ વારણા સોસરા થઈને ઉગમણી કોરે ઘડીક ઊતર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત
શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૬૧)

❶ ભગવાન શ્રીહરિ ગઢડાથી ચાલ્યા, તે ઝીંઝાવદર, કારિયાણી, ઝીંઝર, ખરડ, ગાંક થઈને કમિયાળો આવીને ઊભા રહ્યા. ત્યારે ગામના હરિજને તાણ કરીને કહ્યું જે, “હે મહારાજ ! જમીને ચાલજો.” ત્યારે મહારાજ બોલ્યા જે, “બોરુ જઈને જમશું.” અને ત્યાંથી પાળાને ઊટે ચડાવીને આગળ મોકલ્યા. અને મહારાજ ચાલ્યા. ને ગામના હરિજન પગે લાગ્યા, તેને પાછા વાળ્યા અને મહારાજ બોરુ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી
કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૭૧)

❷ શ્રીજીમહારાજ ગઢડાથી વડતાલ રામનવમીનો ઉત્સવ કરવા ચાલ્યા તે, ઝીંઝાવદર, કારિયાણી, કુંડળ, પોલારપુર, ઝીંઝર, રોજકા, ગાંક થઈને કમિયાળો આવ્યા. ગામ સોસરા થઈને જ્યાં છત્રી કરી છે, તે ઠેકાણે ઘોડીએથી ઊતરી ઢોલિયે બિરાજ્યા. અને ગામના સત્સંગી સામાન લાવ્યા, તેને જોઈને મહારાજ રાજ થયા. પછી મશાલો થઈ ને સંતો આરતી-ધૂન કરી શ્લોક બોલ્યા, ને પગે લાગીને બેઠા. જ્યારે કમિયાળામાં મુક્તાનંદ સ્વામીને વાગ્યું હતું ત્યારે જેમણે હાથે પાટો બાંધ્યો હતો, તેમને મહારાજે બોલાવીને ભારે શેલું આપવા માંડ્યું. ત્યારે તેમણે ન લીધું. પછી મહારાજે ધોળું શેલું આપ્યું. તે શેલું ધોલેરાના મંદિરમાં શેયામાં મૂક્યું છે. પછી મહારાજ જમવા પધાર્યા. ને ઝીણાભાઈએ નવરાવ્યા ને જળના કોગળા કરીને થાળ જમવા બિરાજ્યા. પછી જમી ચળુ કરીને મુખવાસ લઈ ઢોલિયે બિરાજ્યા ને પોઢ્યા. અને વહેલા જાગી નિત્યવિધિ કરી, વસ્ત્ર પહેરીને ઘોડીએ અસવાર થઈ ચાલ્યા. અને ગામના હરિજનને ચરણનો સ્પર્શ કરાવીને ગામ બોરુના સત્સંગીને દર્શન દઈને ચાલ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત
શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૭૪)

❸ ભગવાન શ્રીહરિ ગઢડાથી વડતાલમાં પ્રબોધનીનો ઉત્સવ કરવા ચાલ્યા, તે ઝીંઝાવદર, કારિયાણી, સારંગપુર, સુંદરિયાણા, અણિયાળી, ખસતા, પચ્છમ થઈને ગામ કમિયાળા આવ્યા. અને વાજતે ગાજતે ગામ સોસરા થઈને, તળાવની ઉગમણી કોરે જ્યાં છત્રી

છે ત્યાં ઘોડીએથી ઊતરીને ઢોલિયે બિરાજ્યા. પછી રસોઈનો સામાન, ઘાસ, દાણા ને પાથરવા મોઢું, તે લાવ્યા. અને મહારાજ થાળ થયો તે જમવા ઊઠ્યા ને જળ કરીને ઝીણાભાઈએ નવરાવ્યા. અને થાળ જમીને ચળુ કર્યું ને મુખવાસ લઈ ઢોલિયે બિરાજ્યા ને પોઢ્યા. વહેલા જાગીને સાબદા થયા ને ઘોડીએ અસવાર થઈને ચાલ્યા તે ગામોગામના સત્સંગીને દર્શન દઈને સાબરગંગાએ આવ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત
શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૭૮)

❹ વડતાલમાં રામનવમીનો ઉત્સવ કરી વડતાલ મંદિરની સેવા આનંદાનંદ સ્વામીને સોંપી અને બ્રહ્માનંદ સ્વામીને પોતાની સાથે લઈને ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલથી ચાલ્યા, તે પીપળાવ, સોજીત્રા, સિંજીવાડા, ગલિયાણાથી સવારે વહેલા જાગીને નિત્યવિધિ કરીને વસ્ત્ર પહેરીને ઘોડીએ અસવાર થઈને ચાલ્યા, તે નદીમાં ચરણ બોળ્યા ત્યારે નદીનું જળ ઊછળતું હતું, તે શાંત પામ્યું. ને ચાલ્યા તે ગામોગામના સત્સંગીને દર્શન દઈને ગામ કમિયાળો આવ્યા. ને ઘોડીએથી ઊતરીને જ્યાં હમણાં છત્રી કરી છે, તે ઠેકાણે ઢોલિયે બિરાજ્યા. ને રસોઈનો સામાન લાવ્યા, ને મહારાજનો થાળ થયો ને જમવા પધાર્યા. ને ખીમરાજ ગઢવીએ નવરાવ્યા ને જળના કોગળા કરીને થાળ જમીને ચળુ કરીને મુખવાસ લઈને ઢોલિયે બિરાજ્યા. ને મશાલો થઈ, ને આરતી-ધૂન કરીને શ્લોક બોલીને પગે લાગીને બેઠા. પછી મહારાજ કહે, “કીર્તન બોલો.” ને કીર્તન બોલી રહ્યા ત્યારે મહારાજ પોઢ્યા. સવારે વહેલા જાગીને નિત્યવિધિ કરીને વસ્ત્ર પહેરીને ઘોડીએ અસવાર થયા. ને ગામના સત્સંગીને પાછા વાળ્યા. ને જે ચાલ્યા તે ગાંક આવ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત
શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૮૫)

❺ અમદાવાદમાં રામનવમીનો ઉત્સવ કરી, ધોળકા, જાખડા, ભોળાદ થઈને ભગવાન શ્રીહરિ કમિયાળો આવ્યા. ને જ્યાં હમણાં છત્રી કરી છે, ત્યાં ઊતર્યા. ગામમાંથી ઢોલિયો લાવ્યા ને મહારાજ ઘોડીએથી ઊતરીને ઢોલિયે બિરાજ્યા. ને રસોઈનો સામાન લાવ્યા, તે સહુ સહુને ચોકે રસોઈ કરવા લાગ્યા. ને મહારાજ જમવા પધાર્યા. ને ખીમરાજે નવરાવ્યા. ને થાળ જમવા બિરાજ્યા. ચળુ કરીને મુખવાસ લઈને ઢોલિયે બિરાજ્યા. પછી સૌ સંઘ જમી રહ્યા. ને મહારાજ ઘોડીએ અસવાર થયા ને ગામના સત્સંગીને પાછા વાળ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત
શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૮૨)

❻ વડોદરામાં શ્રીમંત સયાજીરાવ સરકારના આમંત્રણથી શ્રીજીમહારાજ વડોદરા પધાર્યા. ત્યાંથી વડતાલ, સિંજીવાડા, ગલિયાણા, નાની બોરુ થઈને કમિયાળો આવ્યા. ને હરિજને તાણ કરી પણ ન રહ્યા ને પચ્છમ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત
શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૮૪)

❶ ગઢડાથી રામનવમીનો ઉત્સવ કરવા ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલ ચાલ્યા, તે ઝીઝાવદર, કારિયાણી, ઝીઝર, રોજકા, ગાંફના હરિજનને દર્શન દઈને કમિયાળો પધાર્યા. ને જ્યાં હમણાં બેઠક છે, ત્યાં આવીને ધોડીએથી ઊતરીને ઢોલિયે બિરાજ્યા. ને હરિજન સામાન લાવ્યા, તે સંત ને બ્રહ્મચારી ને અયોધ્યાવાસી તે સર્વે રસોઈ કરવા લાગ્યા. પછી મહારાજ થાળ જમવા પધાર્યા. વસ્ત્ર ઉતારીને જળના કોગળા કરીને થાળ જમીને ચળુ કરીને મુખવાસ લઈને સાબદા થઈને ધોડીએ અસવાર થઈને ચાલ્યા, તે બોરુ આવ્યા.

વડતાલમાં રામનવમીનો ઉત્સવ કરીને વસો, લિંબાસી, કૌકા, વટામણ, જાખડા થઈને કમિયાળો આવ્યા. ને જ્યાં છત્રી છે ત્યાં ધોડીએથી ઊતરીને ઢોલિયે બિરાજ્યા. ને રસોઈનો સામાન લાવ્યા ને સર્વે રસોઈ કરવા લાગ્યા. ને મહારાજ થાળ જમવા પધાર્યા. ને હઠી વણારે નવરાલ્યા. થાળ જમીને ચળુ કરીને મુખવાસ લઈને વસ્ત્ર પહેરીને ધોડીએ અસવાર થયા. ને જે ચાલ્યા તે ગાંફ આવ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૯૭)

❷ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં પ્રબોધનીનો ઉત્સવ કરીને સિંજીવાડા, ગલિયાણા, બોરુ થઈને તે ગામ કમિયાળાના હરિજનને દર્શન દઈને ગાંફ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૯૮)

❸ શ્રીજીમહારાજ ગઢડાથી રામનવમીનો ઉત્સવ કરવા વડતાલ ચાલ્યા, તે કારિયાણી, ખરડ, ગાંફ થઈને કમિયાળો પધાર્યા. ને મશાલો સામી આવી ને જ્યાં છત્રી છે, ત્યાં આવીને ધોડીએથી ઊતરીને ઢોલિયે બિરાજ્યા. ને રસોઈનો સામાન લાવ્યા ને રસોઈ કરવા લાગ્યા. મહારાજ થાળ જમવા પધાર્યા ને જળે કરીને નવરાલ્યા. વસ્ત્ર પહેરીને જળના કોગળા કરીને થાળ જમવા બિરાજ્યા. અને ચળુ

કરીને મુખવાસ લઈને ઢોલિયે પોઢ્યા.

વડતાલમાં સમૈયો ધામધૂમપૂર્વક ઉજવીને સિંજીવાડા, ગલિયાણા થઈને કમિયાળો આવ્યા. ને ધોડીએથી ઊતરીને ઢોલિયે બિરાજ્યા. ગામના સત્સંગી સામાન લાવ્યા ને મહારાજ થાળ જમીને પોઢ્યા. વહેલા જાગીને નિત્યવિધિ કરીને પોશાક પહેરીને ધોડીએ અસવાર થઈને ચાલ્યા, તે ગામ અણિયાળી આવ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૧૦૦)

❹ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં રામનવમીનો ઉત્સવ કરીને સિંજીવાડા થઈને તે ગામ કમિયાળો આવ્યા ને જ્યાં હમણાં છત્રી કરી છે, ત્યાં ધોડીએથી ઊતરીને ઢોલિયે બિરાજ્યા. ને ગામના હરિજન સામાન લાવ્યા. ને થાળ થયો તે વસ્ત્ર ઉતારીને ચરણ ધોઈને જળના કોગળા કરીને જમવા બિરાજ્યા. ચળુ કરીને મુખવાસ લઈને ઢોલિયે પોઢ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૧૦૭)

શ્રીજીમહારાજ વડતાલ, મહેળાવ, સિંજીવાડાથી ચાલ્યા, તે ત્યાંથી ગાડીમાં બેસી ગામ કમિયાળો પધાર્યા. થાળ જમી રાત્રિ રોકાણ કરીને વહેલા જાગી ઝીઝર આવ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૧૧૧)

વડતાલમાં છેલ્લો પ્રબોધની ઉત્સવ કરવા ગઢડાથી ચાલ્યા, તે કારિયાણી, ઝીઝર, ગાંફ થઈને કમિયાળાના હરિજનને દર્શન દઈ ગામ બોરુ આવ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૧૧૪)

મું. કમિયાળા, તા. ઘોલેરા, જી. અમદાવાદ

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન અંકના ગ્રાહક ભક્તજનોને નમ્ર વિનંતી સહ સૂચના

વ્હાલા ગ્રાહક ભક્તજનો ! આપને જો ‘શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન’ અંક સમયસર ન મળતો હોય અથવા તો છેલ્લા ૩-૪ અંક ન મળેલ હોય તો તમારી નજીકની મુખ્ય પોસ્ટ ઓફિસમાં જઈને ફરિયાદ ફોર્મને ભરવાનું રહેશે અને તેની ઝેરોક્ષ કોપી ‘ચિંતન કાર્યાલય’ સરદારના સરનામે કુરીયરથી મોકલવાની રહેશે. જેથી આપને અંક સમયસર ન મળતો હોય તેની તપાસ થઈ શકે.

સરનામું :- ‘ચિંતન કાર્યાલય’ શ્રી સ્વા. મંદિર - સરદાર, તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫. મો. ૯૦૯૯૯૯૯૯૨૫

રાજકોટ : ચિંતન લવાજમ તથા જગન્નાથપુરી મંદિર દાનની રકમ જમા કરાવવા માટે સંપર્ક

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, રામેશ્વર ચોક, બાબરીયા સોસા. પાસે, રાજકોટ. વ્યાસ સાહેબ - મો. ૯૮૨૫૨૯૭૪૪૨ દર એકાદશીએ સત્સંગ સભાનું આયોજન કરવામાં આવે છે, જેમાં સરદારથી પૂ. સંતો પધારી કથાવાર્તાનો લાભ આપશે.

ભોળાદમાં ભક્તવત્સલ શ્રીહરિ

‘સોઢી આકરૂ કાદિપુર ભડિયાદે, આમલી નવાગામ ભોળાદે.’

(નિષ્કુળાનંદ કાવ્ય અંતર્ગત હરિવિચરણ : ૪/૧૧)

આ ભોળાદ ગામ ધોલેરાધામથી ૨૮ કી.મી.ના અંતરે આવેલું છે. આ કમિયાળા ગામમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ ૧૩ વખત પધાર્યા છે તેવો ઉલ્લેખ સંપ્રદાયના શાસ્ત્રોમાં જોવા મળે છે. ભગવાન શ્રીહરિ અનેકવખત ધર્મકુળ પરિવાર, પાંચસો પરમહંસો તથા કાઠી દરબારો વગેરે સાથે આ ભોળાદ ગામમાં પધારીને દર્શન-કથાવાર્તાનો લાભ આપીને હરિભક્તોને ધન્યભાગી કર્યા છે.

ધોલેરા મંદિરની પ્રતિષ્ઠા વખતે વરૂણીમાં બ્રાહ્મણોને બેસારવાના હતા તેમાં ભોળાદ ગામના હંસરાજભાઈ આદિક બ્રાહ્મણો પણ બેઠા હતા. સં. ૧૮૬૮માં કારતક સુદ - ૧૪-૧૫ના રોજ વૌઠામાં મેળો (સમૈયો) બહુ મોટા પ્રમાણમાં ભરાયો હતો. તેમાં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો, રાજાઓ તથા ગામોગામના હરિભક્તો પધાર્યા હતા. તેમાં ભોળાદ ગામના સત્સંગીઓ પણ ગયા હતા ત્યારે શ્રીજીમહારાજની પૂજાનો લાભ લઈ ધન્ય બન્યા હતા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૪/૫૩)

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની ભોળાદ ગામમાં પધરામણી

❶ સં. ૧૮૫૫માં નીલકંઠ વર્ણીસ્વરૂપે વનવિચરણ કરતા થકા સુરત, ભરૂચ, વડોદરા, ડભોઈ, ડાકોર, ઉમરેઠ, વડતાલ, બોચાસણ, બુધેજ થઈને સાબરમતી ઊતરીને ભોળાદ ગામમાં પધાર્યા હતા. જેની નોંધ લેતા ભુજ મંદિરના પ્રથમ મહંત સ.ગુ. શ્રી વૈષ્ણવાનંદ સ્વામી ‘શ્રીહરિલીલા સિંધુ’ નામના ગ્રંથમાં લખે છે :

‘બોચાસનસે ચલેઉ બહુનામી, કાનમ ગુજર લંઘ અકામી;
બોરુપુર આયેઉ બલવીરા, સાભર ગંગા દેખે ઉત્તરા.
સ્નાન કીયે સાભર ગંગામેં, તીર્થપન કિને તામે; જન મુમુક્ષુ હરિ હું
સનમાના, ભાવ સહિત પૂજેઉ અનપાના.
તહાંસે ચલે પ્રભુ જનપદ ભાલા, ભીમેસર જાવન તતકાલા; પુર

ભુલાદ ધનાલ ધંધુકા, ભીમનાથ ગયે જનબંધુકા.’

(શ્રીહરિલીલાસિંધુ : પૃષ્ઠમ રત્ન, સ્તરંગ - ૨૫)

❷ સં. ૧૮૬૫ની સાલમાં ભગવાન શ્રીહરિ દેવદિવાળીનો સમૈયો વડતાલ કરવા માટે સંતો-પાર્ષદો, રાજાઓ તથા હરિભક્તો સાથે ગઢપુરથી ચાલ્યા તે ફરતા ફરતા ગાંફ ગામની સીમમાં મલકા તળાવડીએ તડકે આરામ લીધો. તે સમયે ત્રણ-ચાર હજાર નાના બાળકો તેને કંસે મારી નાખ્યા હતાં તે દેખાણા. તે સર્વેનો મોક્ષ કર્યો. પછી ત્યાંથી ચાલ્યા તે રસ્તામાં ભોળાદ આવતા ભોળાદ ગામનો બાવો જે દ્રેષી હતો તે હથિયાર સહિત ઊભો હતો. તે શ્રીજીમહારાજની માણકી ઘોડીની લગામ-સરક પકડીને બોલ્યો : “તુમ જીવન મુક્તા કહેવાતા હે, પાખંડ ચલાવતા હે, માણસોને

ભરમાવતા હૈ, અને ભેંસો ગાંડી કરતા હૈ.” ત્યારે શ્રીજીમહારાજ કહે : “હમ સ્વામિનારાયણ નહિ હૈ, હમ તો ઈનકે સેવક હૈ, પીછે આતે હૈ તે સ્વામિનારાયણ હૈ.” ત્યારે બાવો બોલ્યો : “અચ્છા ચલા જાવ.” પછી શ્રીજીમહારાજ છાંયે ઊભા રહ્યા એવામાં બ્રહ્મમુનિના ઘોડાની લગામ ઝાલીને એ જ પ્રમાણે બોલીને દમદાટી દીધી ત્યારે બ્રહ્મમુનિ કહે : “પીછે આતે હૈ તે જીવન મુક્તા હૈ, હમ તો સેવક હૈ.” ત્યારે બાવે તેમને છોડી દીધા. તે બ્રહ્મમુનિ શ્રીજીમહારાજ પાસે આવીને ઊભા. હવે સુરોખાચર આવ્યા. સુરોખાચરે માથે મોટો મેકર બાંધેલો અને અડધા હાથનું છુંગું મૂકેલું, શરીરમાં આઠ મણના ભારે જાડા અને મોટો ઘોડો. તે આવ્યા ત્યારે બાવો ઘોડાની લગામ પકડીને બોલ્યો : “ક્યું પંથ ચલાવતા હૈ?” ત્યારે સુરોખાચર સરકને બેવડી કરીને બાવાને મારવા લાગ્યા. તે સમયે સર્વે કાઠી ઘોડા દોડાવીને ભેગા થયા અને ચારેકોરથી બાવાને ભાલા અડાડ્યા અને કહ્યું : “યું પંથ ચલાવતા હૈ.” ત્યારે બાવો હાથ જોડીને કરગરવા લાગ્યો : “હે સ્વામિનારાયણ! (મૈ) તેરી ગૌ હૈ.” પછી છોડી દીધો અને કાઠીઓ ભગવાન શ્રીહરિ પાસે આવ્યા ત્યારે શ્રીજીમહારાજ કહે : “સુરોખાચર! તમે તો ભારે પંથ ચલાવ્યો?” ત્યારે સુરોખાચર કહે : “તમે અમારે માથે નાખ્યું ત્યારે અમારે ચલાવવો જોઈએ.” પછી વડતાલ પધાર્યા. હિંડોળો બાંધ્યા ભારે સમૈયો થયો.

(શ્રી સ્વામિનારાયણ સંહિતા : અધ્યાય - ૪૯)

સં. ૧૮૬૫ની સાલમાં ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં બિરાજતા હતા ને ગઢેથી જીવુઆ આદિનો કાગળ આવ્યો જે દર્શન થયા પહેલા અન્ન-પાણી નહિ લઈએ. માટે તુરત પધારો. તે સમયે માવડું થયેલું. ભાલ જળબંબાકાર ભરાઈ ગયેલ. ત્યારે શ્રીજીમહારાજ કહે : “તમો સંઘ ધીરે ધીરે માર્ગે પડે ત્યારે આવજો, અમો થોડા માણસો જઈએ; નહિ તો બાઈઓ મરી જશે.” સંતો કહે : “ભલે પધારો.” પછી ભગવાન શ્રીહરિ, સુરોખાચર, મૂળજી બ્રહ્મચારી, ભગુજી, ભોજો ચારણ તે પાંચ જણ અને એક નાના ઘોડા ઉપર શ્રીજીમહારાજ બેઠા. બીજા પગપાળા તે બુધેજ રાત રહીને બીજે દિવસે ચાલ્યા તે સાંજે સૂર્યાસ્ત થયો તોપણ અંધારી રાતે રસ્તો ભૂલ્યા રાતે દશ વાગે એક ગામના પાદરે પહોંચ્યા. ગામનું નામ પૂછતા કહે કે, “આ ભોળાદ છે.” શ્રીજીમહારાજ કહે : “પેલા બાવાને માર્યો હતો તે ગામ.” બાવો જાણશે તો મારશે માટે આ ગામમાં રહેવાય તેમ નથી કે બીજે જવાય તેમ નથી. કોરામાં પડીએ તો મરીએ. સુરોખાચર કહે : “ચાલવાની શક્તિ નથી. ભૂખે નથી રહેવાતું. મારી નાખો એટલે લપ મટે.” શ્રીજીમહારાજ કહે : “અલ્યા ભોલ! તારા કામા છે બાવાને તે માર્યો. પણ હવેથી કોઈ જો ન બોલો તો ગામમાં લઈ જાઉં.” સુરોખાચર કહે : “હે પ્રભુ! નહિ બોલીએ.” શ્રીજીમહારાજ કહે : “ચારણ ચગજાત, બોલ્યા વિના ન રહે, સર્વે સમ ખાઓ.” બ્રહ્મચારી, ભગુજી, સુરોખાચર તેમણે સમ ખાધા. બોલશું નહિ.

પછી ભોજો ચારણ કહે : “ચાલીએ ત્યાં સુધીના સમ.” પછી મહારાજ ગામમાં ચોરે પધાર્યા અને હિંદીમાં બોલવા લાગ્યા : “તેરે એસી તેસી કરું, હમ અયોધ્યા કે મહંત હૈ, દ્વારકા જાતા હૈ, કહાં ગયે બાવો.” તે સાંભળીને બાવો દોડતો આવીને ઘોડું બાંધ્યું. ઢોલિયો-

ગાદલું ચોરામાં પાથરી દીધું અને કહે : “ભૂખ્યા હશો.” ત્યારે મહારાજ કહે : “હા લાવ સીધું.” પછી ઘી-સાકર ઘઉંનો લોટ લાવીને કાળી રોટી બનાવો એમ બોલ્યો ત્યારે બ્રહ્મચારીએ ‘લાડવા કરીએ’ એમ કહ્યું. બ્રહ્મચારીને લાડુ પ્રિય માટે લાડુ બનાવો એમ શ્રીજીએ કહ્યું. “સીતારામ સીતારામ” એમ જપ ભોજો ચારણ કરવા લાગ્યા. બાવો પ્રભુના પગ દાબવા લાગ્યો. અને બોલતો જાય કે, જીવનમુક્તા સ્વામિનારાયણ માણસોને ભરમાવે છે. ગામ બગાડે છે તેથી તેને હું આ ગામમાં પેસવા દેતો નથી ત્યારે પ્રભુ કહે : “પેસવા દઈશ નહિ, તે તો ગામ બગાડશે.” બાવો કહે : “અયોધ્યા કે મહંતની સાથે બે હજાર માણસ હોય, એક હજાર ઘોડા હોય, પાંચસો ઊંટ હોય, અને પાંચ દશ હાથી હોય, અને તમો આમ કેમ છો?” ત્યારે પ્રભુ કહે : “હમારી સાથે પાંચ હજાર માણસ હે, બે હજાર ઘોડા હે, એક હજાર ઊંટ હે, અને પચીસ હાથી હે, સબ જમાત વૈરાટ નગરમેં હે, અને હમકું જલદી અયોધ્યા જાના હે, માટે થોડા મનુષ્ય હે અને વરસાદને લીધે રસ્તા બંધ છે તે બોલેંગે તબ જમાત આવેગી.” બાવો કહે : “ઠીક મહારાજ”, સર્વે લાડુ જમ્યા. બાવાને પ્રસાદી આપીને ઘેર મોકલ્યો. ત્યારે સુરો ખાચર કહે, “સારું કર્યું. પ્રભુ નહિ તો મરી જાત.” ત્યારે પ્રભુ કહે : “જો બોલ્યા તો ભૂંડા હાલ છે.” ત્યારે સુરોખાચર કહે : “નાક-કાન નહિ હોય તે બોલશે.” પછી પોઢ્યા. પછી પાંચ વાગે પ્રભુ જાગ્યા. લાવો ઘોડા, જાના હે એમ બોલ્યા પછી બાવો ઘોડાને લાવ્યો અને પ્રભુ ઘોડે બેઠા, પછી ચાલ્યા ત્યારે બાવો કહે : “મારી છાતી ઠરી, આંખો ઠરી, મારું ઘર પવિત્ર કર્યું. મારા પૂર્વનાં બડાં પુણ્ય જેથી અયોધ્યા કે મહંત મને મળ્યા. એમ બોલતો બોલતો વળોટાવા (વળાવવા) બહાર આવ્યો.” ત્યારે પ્રભુ કહે : “બાવાજી હવે ગારા કચરાના ઊભા રહો.” ત્યારે તે ઊભો રહ્યો અને પ્રભુ ચાલ્યા. બ્રહ્મચારી, ભગુજી, સુરોખાચર, સર્વે ચાલ્યા. પણ ભોજો ચારણને ચટપટી થાય જે આને કહેવું તો ખરું માટે તે ઊભા રહ્યા. પછી પ્રભુ થોડે દૂર ગયા ત્યારે ભોજો ચારણ કહે : “આ ઘોડે ચડ્યા તે તારો બાપ સ્વામિનારાયણ છે, પેલો મૂળજી બ્રહ્મચારી, પેલો ભગુજી, અને ઓલ્યો સુરોખાચર તને માર્યો હતો તે અને હું ભોજો ચારણ કારિયાણીવાળો.” તે સાંભળીને બાવો તો બળીને ખાખ થયો. પચાસ માણસ લઈને પાછળ આવું છું તે પાંચેને મારી નાખું. એમ કહીને દોડીને ગામમાં ગયો. પછી પ્રભુ કહે : “સુરોખાચર! આ ચારણે તો ઊંધુ માર્યું. ભાગો નહીં તો પાંચેને મારી નાંખશે.” પછી બે ગાઉ સુધી ગારામાં દોડાવ્યા. ત્યારે સુરોખાચર કહે : “ભણે લાડવા તો ખવરાવ્યા, પણ સોંસરા કાઢ્યા.” પછી ગઢે પધાર્યા અને બાઈઓને દર્શન દીધા અને સર્વને આનંદ થયો.

(શ્રી સ્વામિનારાયણ સંહિતા : અધ્યાય - ૪૯)

સં. ૧૮૭૧ની સાલમાં કારિયાણીથી ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો, રાજાઓ સાથે ચાલ્યા તે ધોલેરા, પીપળિયા, બોર થઈને ભોળાદ પધાર્યા. ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી શ્રીજીમહારાજ ગલિયાણા, સીંજવાડા થઈ વડતાલ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૧ની લીલા)

સં. ૧૮૭૧ની સાલમાં ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલથી ચાલ્યા તે

મહેળાવ, પીપળાવ, બુધેજ, ગુડેલ, વારણા, નાની બોરુ થઈને ભોળાદ પધાર્યા. ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી ભગવાન શ્રીહરિ કમિયાળા, રોજકા, અણિયાળી, સુંદરિયાણા, સારંગપુર થઈ ગઢડા પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૧ની લીલા)

સં. ૧૮૭૩ની સાલમાં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તો સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે મહેળાવ, પીપળાવ, ઈસણાવ, નાર, રામોલડી, ઊંટવાડા, મોરજ, ખાનપુર, વરસડા, ગલિયાણા, વારણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ થઈ ભોળાદ ગામ પધાર્યા. હરિભક્તોને દર્શનનું સુખ આપી ખરડ થઈ ઝીંઝર આવ્યા અને ત્યાં તળાવની પાસે રાત રહ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૪૩)

સં. ૧૮૭૪ની સાલમાં ભગવાન શ્રીહરિ બુધેજથી સંતો-પાર્ષદો સાથે ચાલ્યા તે ગોરાડ, ગોલાણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ થઈને ભોળાદ ગામ આવ્યા. હરિભક્તોને દર્શનનું સુખ આપી ભોગાવો નદી ઊતરી પીપળી ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૮૬)

સં. ૧૮૭૮ની સાલમાં ભગવાન શ્રીહરિ બુધેજ, ગોરાડ, ગોલાણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ થઈને ભોળાદ ગામ આવ્યા. હરિભક્તોને દર્શનનું સુખ આપી ત્યાંથી ભગવાન શ્રીહરિ કમિયાળા, પચ્છમ, ખસતા થઈ રોજકા આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૮/૬૨)

સં. ૧૮૮૧ની સાલમાં ભગવાન શ્રીહરિ ધર્મકુળ પરિવાર, સંતો-પાર્ષદો તથા કાઠી દરબારો અને હરિભક્તોના મોટા સંઘ સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે જોળ, કરમસદ, ગાના, નાપા, પામોલ, દાહોલ, બોરસદ, બોયાસણ, ઊંટવાડા, બુધેજ, ગોરાડ, ગોલાણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ થઈને સવારમાં ભોળાદ ગામ આવ્યા. હરિભક્તોને દર્શનનું સુખ આપી ત્યાંથી ભગવાન શ્રીહરિ કમિયાળા, પચ્છમ, ખસતા થઈ રોજકા આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૬/૭૩-૭૪)

સં. ૧૮૮૧ની સાલમાં બીજવાર શ્રીજમહારાજ સંતો-હરિભક્તોના સંઘ સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે પીપળાવ, નાર, તારાપુર, મોરજ, ગોલાણા, મોટી બોરુ, નાની બોરુ થઈ ભોળાદ ગામ આવ્યા. સરોવરમાં કૂવો હતો ત્યાં પાણી પીધું. ગામના વિપ્ર

ભક્તો દર્શને આવ્યા. પાણી પીને ત્યાંથી કમિયાળા, ગાંફ, ખરડ થઈ ઝીંઝર પધાર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૮/૩૬)

સં. ૧૮૮૨ની સાલમાં શ્રીજમહારાજ સંતો-હરિભક્તોના સંઘ સાથે કારિયાણીથી ચાલ્યા તે રોજકા, ગાંફ, કમિયાળા થઈ ભોળાદ ગામની પાસે ભોગાવો ઊતરી ભોળાદના તળાવમાં અશ્વને પાણી પાચું. કેટલાક સંતો અને હરિભક્ત તળાવમાં નહાયા. તેટલીવારમાં તો ગામના ભાવિક હરિભક્તો દર્શન કરવા માટે આવ્યા. ત્યાં મોનજીભાઈ કરીને પ્રશ્નોરા વિપ્ર સત્સંગી હતા. તે પણ આવીને ભગવાન શ્રીહરિના ચરણમાં પડ્યા. પછી શ્રીહરિ ત્યાંથી ચાલ્યા તે નાની બોરુ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૮/૫૨)

સં. ૧૮૮૩ની સાલમાં શ્રીહરિ ધર્મકુળ પરિવાર, સંતો-પાર્ષદો તથા કાઠી દરબારો અને હરિભક્તોના સંઘ સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે ધોળકા, જવારજ, જાખડા થઈ ભોળાદ પધાર્યા. ત્યાં ભક્તોને દર્શનનું સુખ આપીને કારીયાણી થઈ ગઢડા પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત

શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૮૨)

સં. ૧૮૮૪માં શ્રીજમહારાજ સંતો-હરિભક્તો અને ધર્મકુળ પરિવાર સાથે ગઢડાથી ચાલ્યા તે કારિયાણી, ઝમરાળા, ધોલેરા થઈ પીપળી પધાર્યા. ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી કમિયાળા થઈ ભોગાવો નદી ઊતરી ભોળાદની સીમમાં તળાવની નજીક શમડાના ઝાડ નીચે ઊતર્યા. ઉનાળાનો તાપ સખત હતો એટલે સંતોએ તળાવમાંથી પાણી લાવી પૃથ્વી ટાઢી કરી દીધી. શ્રીજમહારાજ માટે ત્યાં આસન પાથર્યું અને લૂગડાં ભીનાં કરી આજુબાજુ બાંધી દીધાં, જેથી ઠંડક રહે. મહારાજ સંતોની આ સેવાથી ખૂબજ રાજ થયા. પરંતુ સંતોનું તપ જોઈ મનમાં વિચાર કરવા લાગ્યા કે આવા સખત તાપમાં મારા સંતો ઉઘાડે પગે ચાલે છે અને મને રાજ કરવા તપ કરે છે. ભગવાન શ્રીહરિએ તરત નક્કી કરી લીધું કે સંતોને હવે પગરખાં પહેરવાની આજ્ઞા કરવી. મહારાજ થોડીવાર આરામ કરી ઊઠ્યા અને તરત તૈયાર થયા. સંતો-પાર્ષદો કાઠી સખા સાથે ચાલ્યા. સાબરમતી નદી ઊતરીને વરસડે પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૮૪ની લીલા)

મું. ભોળાદ, તા. ધોળકા, જી. અમદાવાદ.

નાની બોરુમાં બહુનામી ભગવાન શ્રીહરિ

આ નાની બોરુ ગામ ધોલેરાધામથી ૩૩ કી.મી.ના અંતરે આવેલું છે. આ નાની બોરુ ગામમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અનેકવખત ધર્મકુળ પરિવાર, પાંચસો પરમહંસો તથા કાઠી દરબારો વગેરે સાથે ૧૮ વખત પધાર્યા છે તેવો ઉલ્લેખ સંપ્રદાયના શાસ્ત્રોમાં જોવા મળે છે. મોટી બોરુ તથા નાની બોરુ આ બંને ગામ વચ્ચેનું અંતર ફક્ત ૩ કી.મી. જેટલું જ છે. જેથી કરીને ભગવાન શ્રીહરિ મોટી બોરુ ગામમાં પધાર્યા તેટલીવાર આ નાની બોરુ ગામમાં પણ પધાર્યા છે. અહીં પ્રસ્તુત લેખમાળામાં વિશેષ માહિતી ન આપતા વાંચકજનોએ ‘મોટી બોરુમાં બહુનામી ભગવાન શ્રીહરિ’ શીર્ષક નામની લેખમાળામાંથી જાણી લેવું.

મું. નાની બોરુ, તા. ધોળકા, જી. અમદાવાદ.

મોટી બોરુમાં બહુનામી ભગવાન શ્રીહરિ

આ મોટી બોરુ ગામ ધોલેરાધામથી ૩૧ કી.મી.ના અંતરે આવેલું છે. આ મોટી બોરુ ગામમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ ૧૫ વખત પધાર્યા છે તેવો ઉલ્લેખ સંપ્રદાયના શાસ્ત્રોમાં જોવા મળે છે. ભગવાન શ્રીહરિ અનેકવખત ધર્મકુળ પરિવાર, પાંચસો પરમહંસો તથા કાઠી દરબારો વગેરે લઈને આ મોટી બોરુ ગામમાં પધારીને દર્શન-કથાવાર્તાનો લાભ આપીને હરિભક્તોને ઘન્યભાગી કર્યા છે.

શ્રીજી સમકાલીન સત્સંગીઓમાં માધવજીભાઈ વણિક, રાઘવજીભાઈ વણિક, મોરારભાઈ વણિક, હિરાભાઈ સોની, પીતાંબરભાઈ વણિક વગેરે પ્રસિદ્ધ હતા. જેની નોંધ લેતા સ.ગુ. શ્રી જિજ્ઞુષાનંદ સ્વામી લખે છે : ‘રાઘવજી પીતાંબરભાઈ, શા મોરાર મોટિ બોરુ માંઈ.’

(શ્રી ભક્તચિંતામણી : પ્રકરણ - ૧૧૮)

❶ સં. ૧૮૭૧માં ભગવાન શ્રીહરિએ ગઢપુરથી ગુજરાત અને ચરોતરમાં ફરવાનો નિર્ધાર કર્યો. ભગુજી વગેરે પાર્ષદોને સાથે લઈ ચાલ્યા તે ઝીંઝાવદર, કારિયાણી, કુંડળ, પોલારપુર, ભીમનાથ, ઝીંઝર, રોજકા, ખસતા, પચ્છમ, કમિયાળા, ભોળાદ, નાની બોરુ થઈ મોટી બોરુ પધાર્યા. ત્યાં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી ભગવાન શ્રીહરિ વારણા, વટામણ થઈ ગલિયાણા પધાર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૫/૪૮)

❷ સં. ૧૮૭૧માં બીજીવાર અન્નકૂટ ઉપર ગઢપુરથી સુંદર અશ્વ ઉપર બેસી ભગવાન શ્રીહરિ ચાલ્યા. કાઠી રાજાઓ પણ અશ્વ ઉપર બેસી શ્રીજીમહારાજની સાથે ચાલ્યા. તે કુંડળ, પચ્છમ થઈ મોટી બોરુ આવ્યા. ત્યાં રાઘવજી નામે વણિક હરિભક્ત રહેતા હતા. તેમણે કેટલીએ વાર રસોઈ જમાડી હતી. તે દિવસે પણ ઘણી સારી રસોઈ બનાવીને તરત શ્રીહરિને જમાડ્યા. તેણે વારંવાર શ્રીહરિની સેવા કરીને રાજી કર્યા હતા. તેણે મોક્ષનો માર્ગ જાણી લીધો અને કુસંગનો માર્ગ છોડી દીધો. તેમના વંશજ અને કુટુંબીઓમાં જે રૂડી બુદ્ધિવાળા

હતા તેઓ બધા મોક્ષમાર્ગે ચાલ્યા અને સંતોની સેવા કરતા રહ્યા. મોટી બોરુથી શ્રીહરિ ચાલ્યા તે સાબરમતી નદી ઊતર્યા ને નદીમાં સ્નાન કરીને ચાલ્યા તે વરસડા થઈને ખાનપુર ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૫/૬૨)

❸ સં. ૧૮૭૧માં ત્રીજીવાર શ્રીજીમહારાજ સંતો-પાર્ષદો સાથે ગઢપુરથી ચાલ્યા તે, સારંગપુર, સુંદરિયાણા, ધંધુકા, ખસતા, ખડોલ, પચ્છમ થઈ મોટી બોરુ પધાર્યા. તેનું વર્ણન કરતા પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્યપ્રવર શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજ ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં લખે છે :

‘મહારાજ રહ્યા કરી મહેર, જયરાજ પટેલને ઘેર;
કમિયાળે ગયા કૃપાનાથ, ત્યાંથી બોરુ ગયા સૌ સાથ.
પછી પરવર્યા પૂરણકામ, દેતા દર્શન તે ગામો ગામ;
ગળિયાણે ગયા ગિરધારી, ત્યાંથી સંજીવાડે સુખકારી.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૭/૪૭/૫૭-૫૮)

❶ સં. ૧૮૭૧માં ચોથીવાર ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો સાથે ગઢડાથી ચાલ્યા તે, કારિયાણી, કુંડળ, બરવાળા, ગાંફ, કમિયાળા થઈ બોરુ પધાર્યા. ત્યાંથી ગોલાણા, ગોરાડ, મોરજ થઈ વડતાલ પધાર્યા હતા : - 'દીધા દર્શન સૌને દયાળે, ત્યાંથી કૃષ્ણ ગયા કમિયાળે; ત્યાંથી બોરુ ગયા બહુનામી, અખિલેશ્વર અંતરજામી.'

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૭/૬૬/૩૧)

❷ કારીયાણીથી ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો, રાજાઓ સાથે ચાલ્યા તે ધોલેરા, પીપળીયા, બોરુ થઈને ભોળાદ પધાર્યા. ત્યાં દર્શનનું આપીને ત્યાંથી શ્રીજીમહારાજ ગલિયાણા, સીંજવાડા થઈ વડતાલ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૧ની લીલા)

❸ સં. ૧૮૭૩માં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તો સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે મહેળાવ, પીપળાવ, ઈસણાવ, નાર, રામોલડી, ઊંટવાડા, મોરજ, ખાનપુર, વરસડા, ગલિયાણા, વારણા થઈને મોટી બોરુ ગામ પધાર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૪૩)

❹ વડતાલ ફૂલદોલ ઉત્સવ કરવા શ્રીજીમહારાજ ગઢડાથી ચાલ્યા, તે કારિયાણી, બરવાળા, ગાંફ થઈને કમિયાળે પધાર્યા ને ત્યાંથી બોરુ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૩ની લીલા)

❺ સં. ૧૮૭૪માં ભગવાન શ્રીહરિ ગઢપુરથી સંતો-પાર્ષદો સાથે ચાલ્યા તે સારંગપુર, કુંડળ, ચોકડી, રોજકા, ખસતા, ભોળાદ, નાની બોરુ થઈ મોટી બોરુ આવ્યા. અહીં દર્શનનું સુખ આપીને ત્યાંથી શ્રીજીમહારાજ વારણા થઈ ગલિયાણા પધાર્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૫૪)

❻ સં. ૧૮૭૪માં ભગવાન શ્રીહરિ ગઢપુરથી સંતો-પાર્ષદો સાથે ચાલ્યા તે સારંગપુર, રોજકા, ખસતા, પચ્છમ, કમિયાળા થઈને મોટી બોરુ ગામ આવી ત્યાં રાત રોકાયા. બોરુમાં પ્રશ્નોરા વિપ્ર સત્સંગી હતા. હીરાભાઈ અને ભગાભાઈ બે સોની હતા અને દેવચંદ નામે એક વણિક હરિભક્ત હતા. તે સહુ હરિભક્તોએ ઘણા હેતથી શ્રીહરિની સેવા કરી અને ઘણો રાજપો મેળવ્યો. પછી સવારમાં શ્રીહરિ ત્યાંથી ચાલતા થયા અને સીંજવાડે આવીને રહ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૫૯)

❼ સં. ૧૮૭૪માં ભગવાન શ્રીહરિ બુધેજથી સંતો-પાર્ષદો સાથે ચાલ્યા તે ગોરાડ, ગોલાણા ગામ આવ્યા. ત્યાં સાબરમતી નદી ઊતરીને મોટી બોરુ આવ્યા. ત્યાં એક વણિક હરિભક્ત રહેતા હતા. તેને દર્શન દઈને પછી નાની બોરુ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૭/૯૬)

❽ વડતાલમાં દિવાળી-અન્નકૂટોત્સવ કરી શ્રીજીમહારાજ બુધેજ, ગોરાડ, ગુડેલ થઈને બોરુ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી ભૂમાનંદ સ્વામીની વાતો - ૧૮૭૪ની લીલા)

❾ સં. ૧૮૭૮માં ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં સત્સંગી સર્વોત્તમ પ્રથા કહીને રાવલી, મહેળાવ, પીપળાવ, નાર, રામોલડી, ઊંટવાડા,

બુધેજ, ગોરાડ, ગોલાણા ગામ થઈને ચાલ્યા તે મોટી બોરુ આવીને સાબરમતી નદી ઊતર્યા. જે જે ગામ શ્રીહરિ રહેતા હતા ત્યાં હરિભક્તો દર્શન કરવા માટે આવતા. અને શ્રીહરિ પણ ઘણા ભાવથી તેમને દર્શન દેતા હતા. કારણ કે, શ્રીહરિને હરિભક્તો ઉપર ખૂબ જ હેત હતું. ભક્તજન ચિત્તચોર, બહુનામી સહજાનંદ સ્વામી શ્રીહરિ ત્યાંથી નાની બોરુ થઈને ભોળાદ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૧૮/૬૨)

❿ સં. ૧૮૮૧માં ભગવાન શ્રીહરિ ધર્મકુળ પરિવાર, સંતો-પાર્ષદો તથા કાઠી દરબારો અને હરિભક્તોના મોટા સંઘ સાથે વડતાલમાં શ્રીહરિકૃષ્ણ મહારાજ તથા શ્રીલક્ષ્મીનારાયણ દેવની પ્રતિષ્ઠા કરવા ગઢપુરથી ચાલ્યા તે, બોટાદ, ખસ, બગડ, જાળીલા, સુંદરિયાણા, વાગડ, અણિયાળી, ધંધુકા, ખસતા, જસકા, રોજકા, પચ્છમ, કમિયાળા, સમાણી ગામમાં રસોઈ જમીને બોરુ ગામ આવ્યા. સંઘ આવીને બોરુ ગામમાં રોકાયો હતો. ત્યાં હીરાભાઈ સોનીએ રસોઈ કરાવીને શ્રીહરિ તથા સંતોને જમાડ્યા. જે સંઘ હતો તે ગલિયાણા ગામ આવ્યો. અને શ્રીહરિ જાખડા ગામ આવીને સહુને દર્શન દઈને પાછા ગલિયાણા ગામ આવ્યા અને ગામથી દક્ષિણ બાજુ રાત રહ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૬/૩૩)

⓫ સં. ૧૮૮૧માં ભગવાન શ્રીહરિ ધર્મકુળ પરિવાર, સંતો-પાર્ષદો તથા કાઠી દરબારો અને હરિભક્તોના મોટા સંઘ સાથે વડતાલથી ચાલ્યા તે જોળ, કરમસદ, ગાના, નાપા, પામોલ, દાહોલ, બોરસદ, બોચાસણ, ઊંટવાડા, બુધેજ, ગોરાડ, ગોલાણા થઈને મોટી બોરુ ગામ આવ્યા. તે ગામનાં હરિભક્તોએ ભાવ સહિત શ્રીહરિનાં દર્શન કર્યા. પછી ત્યાંથી શ્રીહરિ નાની બોરુ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૬/૭૩)

⓬ સં. ૧૮૮૨માં ભગવાન શ્રીહરિ નડિયાદમાં અંજેજ પાદરીને મળીને વડતાલ થઈ, નાર, તારાપુર, મોરજ, ગોલાણા, મોટી બોરુ આવ્યા. અને તે બોરુ ગામના જે હરિભક્તો હતા તે શ્રીહરિના દર્શન કરવા માટે આવ્યા. પછી ત્યાંથી ચાલતા થયા તે સાબરમતી નદીને ઊતર્યા અને ત્યાંથી જ્યાં નાની બોરુ કહેવાય છે ત્યાં આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૮/૩૬)

⓭ સં. ૧૮૮૨માં બીજીવાર ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો તથા કાઠી દરબારો સાથે ગઢડાથી ચાલ્યા, તે કારિયાણી, રોજકા, ગાંફ, કમિયાળા, ભોળાદ, નાની બોરુ થઈ મોટી બોરુ આવ્યા. ત્યાં જેટલા હરિભક્તો હતા તે બધા આવીને શ્રીહરિના ચરણામાં પડ્યાં. ત્યાંના શેઠ વગેરે જે હરિભક્ત હતા તેને દર્શન દઈ અને તત્કાળ શ્રીહરિ ચાલતા થયા તે વારણા ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૮/૫૨)

⓮ સં. ૧૮૮૨માં ત્રીજીવાર ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-પાર્ષદો તથા કાઠી દરબારો સાથે વડતાલથી ચાલ્યા, તે પીપળાવ, ગલિયાણા, વારણા થઈ મોટી બોરુ આવ્યા. ત્યાં જે હરિભક્તો હતા તેમણે શ્રીહરિના દર્શન કર્યા. પછી શ્રીહરિ નાની બોરુ ગામ આવ્યા.

(શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર : ૨૮/૭૦)

સં. ૧૮૮૨માં શ્રીજીમહારાજ સંતો-પાર્ષદો તથા ધર્મકુળ પરિવાર સાથે ગઢપુરથી ચાલ્યા, તે સારંગપુર, સુંદરિયાણા, ગાંધ, પચ્છમ, ખસતા થઈ મોટી બોરુ પધાર્યા હતા. તેનું વર્ણન કરતા પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્યપ્રવર શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજ ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં લખે છે :

‘એવી અદ્ભુત લીલાઓ ઘણી, કેટલી સંભળાવું તે ગણી; પછી ત્યાંથી પ્રભુ પરવરિયા, મોટી બોરુએ આવી ઉતરિયા. ગામથી અગની કોણ ભાગ, ત્યાં છે સુંદર એક તડાગ; ઉતર્યા ત્યાંથી કાંઈક દૂર, આવ્યા હરિજન હરખીને ઉર. સૌએ સ્નેહ ધરી સેવા કીધી, રૂડી રીતે રસોઈ ત્યાં દીધી; વરિયાળી સુવાસિની બાઈ, પ્રભુની નાની મોટી ભોજાઈ. તેણે કીધો રૂડી રીતે થાળ, બેઠા જમવાને જનપ્રતિપાળ; સૌએ કૌતુક દીધું તે ઠાર, કહું સાંભળો ભૂપ ઉદાર. રમા ગોમતી દ્વારિકાનાથ, જમતા દીઠા શ્રીહરિ સાથ; જોઈ અચરજ પામ્યાં સહુ, કેટલુંક વખાણીને કહું.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૮/૪૩/૪૨-૪૬)

○ સં. ૧૮૮૫માં ભગવાન શ્રીહરિ સંતો-હરિભક્તો સાથે ગઢડાથી ચાલ્યા, તે સારંગપુર, સુંદરિયાણા, અણિયાળી, ધંધુકા, ખસતા, કમિયાળાથી મોટી બોરુ પધાર્યા હતા. તેનું વર્ણન કરતા પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્યપ્રવર શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજ ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં લખે છે :

‘જેની બીકથી કાળ બિનારો, કોણ માત્ર ત્યાં વાઘ બિચારો; પ્રભાતે ત્યાંથી ચાલી કૃપાળે, બપોરા કર્યા જે કમિયાળે. બોરુએ જઈને બળવીર, રહ્યા રાત્ર તળાવને તીર; સાબ્ર ઉતર્યા ઊઠી વહાણે, ગયા ગોવિંદજી ગળીયાણે.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૮/૪/૧૧-૧૨)

○ ભગવાન શ્રીહરિ ગઢડાથી ચાલ્યા, તે ઝીઝાવદર, કારિયાણી, ઝીઝર, ખરડ, ગાંધ થઈને કમિયાળે આવીને ઊભા રહ્યા. ત્યારે ગામના હરિજને તાણ કરીને કહ્યું જે, “હે મહારાજ ! જમીને ચાલજો.” ત્યારે મહારાજ બોલ્યા જે, “બોરુ જઈને જમશું.” અને ત્યાંથી પાળાને ઊંટે ચડાવીને આગળ મોકલ્યા. અને મહારાજ ચાલ્યા. ને ગામના હરિજન પગે લાગ્યા, તેને પાછા વાળ્યા અને મહારાજ બોરુ પધાર્યા. ને કૂવા ઉપર આવીને ઊતર્યા. અને ગામના સત્સંગી રસોઈનો સામાન લાવવા માંડ્યા. ને સંત ને બ્રહ્મચારી રસોઈ કરવા લાગ્યા. પછી હીરા સોનીને ઘેર થાળ કર્યો, તે મહારાજ જમવા પધાર્યા. જમી ચળુંકરીને મુખવાસ લઈને ઘોડીએ અસવાર થઈને સંઘમાં આવ્યા. અને ઘોડીએથી ઊતરીને ઢોલિયે બિરાજ્યા. અને પોઢ્યા ત્યારે હીરા સોની મહારાજના પગ દાબતા જાય ને મહારાજ સંગાથે વાત કરતા જાય. પછી સવારે વહેલા જાગીને નિત્યવિધિ કરીને વસ્ત્ર પહેરીને ઘોડીએ અસવાર થઈને ચાલ્યા, તે ગામ ગલિયાણાની નદીએ ઘોડાને પાયા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૭૧)

○ ગઢડાથી રામનવમીનો ઉત્સવ કરવા ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલ ચાલ્યા, તે ઝીઝાવદર, કારિયાણી, ઝીઝર, રોજકા, ગાંધના હરિજનને દર્શન દઈને કમિયાળે પધાર્યા. ત્યાંથી સાબ્રદા થઈને ઘોડીએ અસવાર થઈને ચાલ્યા, તે બોરુ આવ્યા. તળાવથી આથમણી કોરે ઘોડીએથી ઊતરીને પીપળ હેઠે ઢોલિયે બિરાજ્યા. ને હરિજન સામાન લાવ્યા, ને સર્વે રસોઈ કરીને જમ્યા. અને મહારાજ થાળ જમીને પોઢ્યા. વહેલા જાગીને ઘેરે સાદે બોલ્યા જે, “થાવ તૈયાર.” પછી વસ્ત્ર પહેરીને ઘોડીએ અસવાર થઈને જે ચાલ્યા, તે સાબરમતીએ આવીને વસ્ત્ર ઉતારીને બોલ્યા જે, “ઘોડા ધમારો (નવડાવો).” પછી દંતધાવન કરીને સ્નાન કરીને વસ્ત્ર પહેરીને થાળ જમીને ચળું કરીને મુખવાસ લઈને ઘોડીએ અસવાર થઈને ચાલ્યા, તે ગામોગામના સત્સંગીને દર્શન દઈને ગામ સીજવાડે પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૯૭)

○ ભગવાન શ્રીહરિ વડતાલમાં પ્રબોધનીનો ઉત્સવ કરીને સીજવાડા, ગલિયાણા થઈને ગામ બોરુ આવીને ઘોડીએથી ઊતરીને ઢોલિયે બિરાજ્યા. અને હીરા સોની આદિ હરિજન રસોઈનો સામાન લાવ્યા. અને સંત ને બ્રહ્મચારી સર્વે રસોઈ કરવા લાગ્યા. મહારાજ થાળ જમવા બિરાજ્યા. ચળું કરીને મુખવાસ લઈને ઢોલિયે પોઢ્યા. અને વહેલા જાગીને નિત્યવિધિ કરીને વસ્ત્ર પહેરીને ઘોડીએ અસવાર થઈને ચાલ્યા, તે ગામ કમિયાળાના હરિજનને દર્શન દઈને ગાંધ પધાર્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૯૯)

○ વડતાલમાં છેલ્લો પ્રબોધની ઉત્સવ કરવા ગઢડાથી ચાલ્યા, તે કારિયાણી, ઝીઝર, ગાંધ થઈને કમિયાળાના હરિજનને દર્શન દઈ ગામ બોરુ આવ્યા. ગામના સત્સંગી હીરા સોની આદિ સામાન લાવ્યા. મહારાજ ઘોડીએથી ઊતરી તળાવ ઉપર ઢોલિયે બિરાજ્યા. પછી નિત્યવિધિ કરીને ખેસ પહેર્યો ને ઉપરણી ઓઢી થાળ જમવા બિરાજ્યા. ચળું કરીને મુખવાસ લઈ ઢોલિયે બિરાજ્યા. અને બોલ્યા જે, “સર્વે જમી રહ્યા ?” ત્યારે મુક્તાનંદ સ્વામી કહે, “જમી રહેવા આવ્યા છે.” ત્યારે મહારાજ કહે, “લાવો ગાડી.” ત્યારે બ્રહ્મચારી કહે, “અયોધ્યાવાસીઓને પરવારવા દો.” પછી સર્વે તૈયાર થયા ત્યારે મહારાજ ગાડીમાં બિરાજ્યા. ગામના સત્સંગીને પાછા વાળ્યા અને ગાડી હંકાવી તે સાબરગંગાએ આવ્યા.

(સ.ગુ. શ્રી પ્રસાદાનંદ સ્વામી કૃત શ્રીસ્વામિનારાયણ વિચરણ લીલામૃત : વિશ્રામ - ૧૧૪)

મું. મોટી બોરુ, તા. ઘોળકા, જી. અમદાવાદ.

ક્રમશઃ

અમેરિકા સ્થિત શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરોમાં ઉજવાયેલા અન્નકૂટોત્સવ

નૂતન હરિમંદિર ખાતમુહૂર્ત - વેકરીયા

જૂનાગઢ પ્રદેશના વેકરીયા ગામને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદથી નૂતન હરિમંદિરનું ખાતમુહૂર્ત કરતા પૂ. સ્વામી તથા હરિભક્તો.

પ.પૂ. સનાતન વ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી
શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરઘાર દ્વારા તથા શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના દેશ-વિદેશમાં સુપ્રસિદ્ધ વક્તા પૂ. સ.ગુ. સ્વામી નિત્યસ્વરૂપદાસજીની આગામી

કથાપારાયણ - મહોત્સવોની તિથિ તારીખ

ક્રમ	કથા તારીખ	કથા તિથિ	વિગત	સ્થળ
૧.	૨૦-૧૧-૨૦૧૭ થી ૨૬-૧૧-૨૦૧૭	માગશર સુદ - ૨ થી માગશર સુદ - ૭	શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા મહોત્સવ	'સહજાનંદધામ' શ્રી સૂર્યમંદિર મુ. બોરસદ, જી. આણંદ સંપર્ક :- મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮, ૯૨૬૫૬૩૩૮૯૪
૨.	૨૯-૧૧-૨૦૧૭ થી ૪-૧૨-૨૦૧૭	માગશર સુદ - ૧૦ થી માગશર વદ - ૧	નૂતન હરિમંદિર પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ	મુ. ખૈરા, જી. દરભંગા (મિહાર) સંપર્ક :- મો. ૯૦૯૯૯૯૯૯૩૧
૩.	૧૯-૧૨-૨૦૧૭ થી ૨૭-૧૨-૨૦૧૭	પોષ વદ - ૨ થી પોષ વદ - ૮	શ્રીમદ્ ભાગવત કથા મહોત્સવ	'ભાગવતમધ્યમ' સમર્પણ પાર્ટી પ્લોટની બાજુમાં, કુવાડવા રોડ, રાજકોટ. સંપર્ક :- મો. ૭૬૦૦૦૫૮૫૦૫
૪.	૩-૧-૨૦૧૮ થી ૯-૧-૨૦૧૮	પોષ વદ - ૨ થી પોષ વદ - ૮	શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથા મહોત્સવ	મુ. અગતરાય, તા. કેશોદ, જી. જૂનાગઢ સંપર્ક :- મો. ૯૦૯૯૯૯૯૯૩૧
૫.	૯-૧-૨૦૧૮ થી ૧૭-૧-૨૦૧૮	પોષ વદ - ૮ થી પોષ વદ - ૩૦	સંતઆશ્રમ ઉદ્ઘાટન મહોત્સવ	મુ. શ્રી સ્વામિનારાયણ મુખ્ય મંદિર - ભાવનગર સંપર્ક :- મો. ૯૦૯૯૯૯૯૯૪૫, ૯૦૯૯૯૯૯૯૩૦

લક્ષ્ય ટીવી ચેનલમાં.... હવે આપ ઘેર બેઠા નિત્ય લાઈવ નિહાળો....

પૂ. સ.ગુ. સ્વામી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના શ્રીમુખે

શ્રી વયનામૃત વિવેચન કથા : સવારે ૬.૩૦ થી ૭.૩૦

સત્સંગ કથામૃત : રાત્રે ૮.૦૦ થી ૯.૦૦

ખાસ નોંધ : ઉપરોક્ત કથામૃતનું લાઈવ જ્યારે પૂ. સ્વામીની કથાપારાયણ-મહોત્સવોનું લાઈવ પ્રસારણ ચાલુ હશે, ત્યારે કરવામાં આવશે નહિં. તેમજ સંજોગોવસાત સમયમાં ફેરફાર થઈ શકે છે. જેની ભક્તોએ નોંધ લેવી.

વડતાલ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ ગાદી પીઠસ્થાન સંલગ્ન

સર્વે ધર્મપ્રેમી
જનતા કો
હાર્દિક નિમંત્રણ

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

અંવ શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય કે સુપ્રસિદ્ધ ઓર શ્રેષ્ઠ કથાવાચક

(સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ)

પૂ. સદ્ગુરુ સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી કે શ્રીમુખસે

પ.પૂ. સનાતન વ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય
શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

પ.પૂ. ૧૦૬ શ્રી ભવિષ્યાચાર્ય
શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી

॥ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન ॥

← → કથા પારાયણ → ←

દિનાંક :- ૨૧ - ૧૧ સે ૦૪ - ૧૨-૨૦૧૭ તક

નિમંત્રક :- શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, ખૈરા, જનપદ - દરભંગા (બિહાર)

કથાપારાયણ
બદ્રીનાથ

બદ્રીનાથ ધામને આંગણે યોજાયેલ કથાપારાયણમાં દર્શન-અમૃતવાણીનો લાભ આપતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

કથાપારાયણ
ગઢડા

ગઢપુર ધામને આંગણે અડાલજા પરિવાર આયોજીત શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથાપારાયણમાં દર્શન-અમૃતવાણીનો લાભ આપતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

કથાપારાયણ
ખેડા

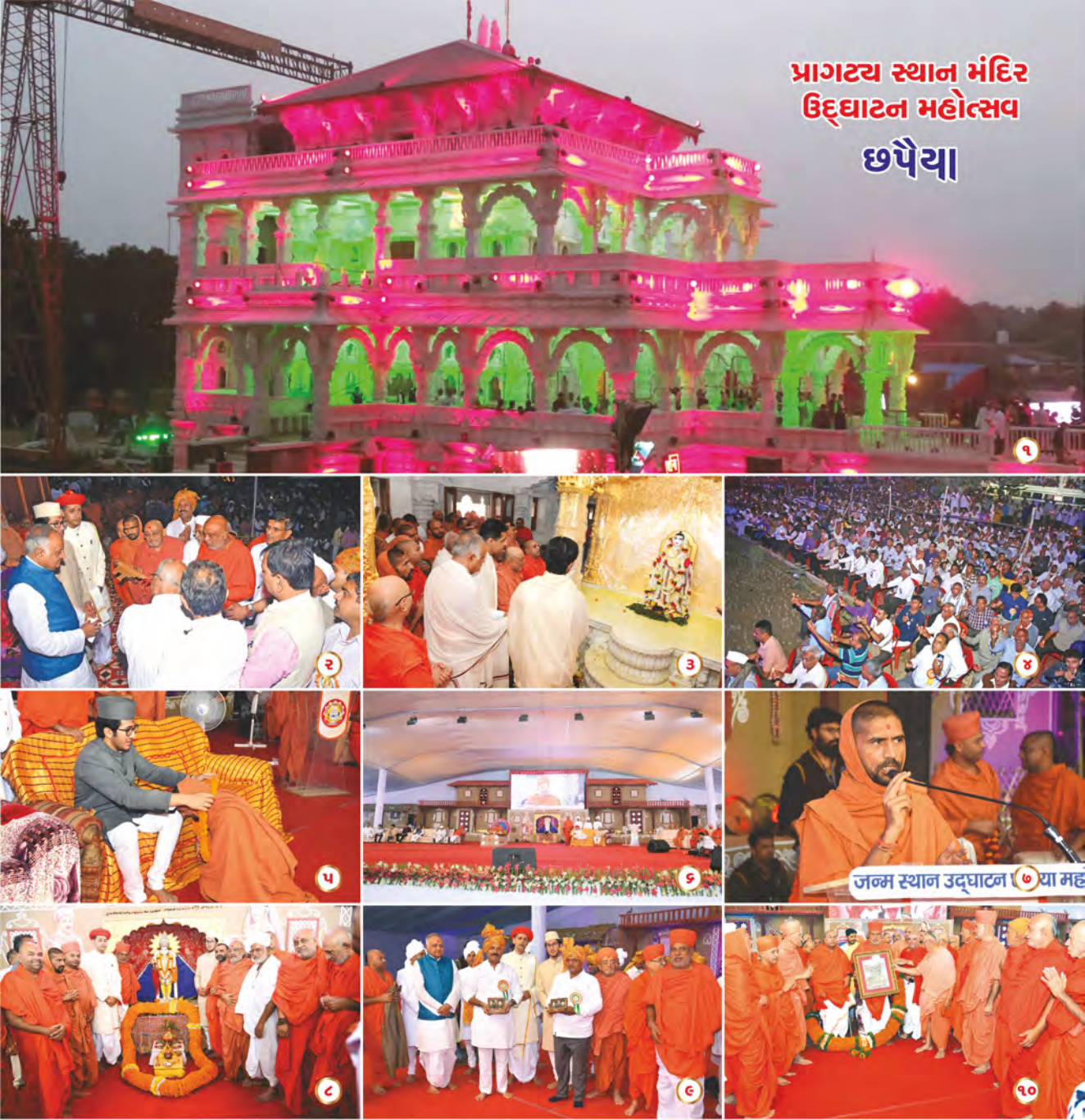
ખેડાને આંગણે યોજાયેલ શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન કથાપારાયણમાં દર્શન-અમૃતવાણીનો લાભ આપતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી.

કથાપારાયણ
ગઢડા

ગઢડાધામને આંગણે યોજાયેલ કથાપારાયણમાં દર્શન-અમૃતવાણીનો લાભ આપતા પ.પૂ. નાનાલાલજી મહારાજશ્રી.

પ્રાગટ્ય સ્થાન મંદિર ઉદ્ઘાટન મહોત્સવ છપૈયા

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પ્રાગટ્યભૂમિ છપૈયામાં નવનિર્માણ પ્રાગટ્યસ્થાન મંદિરનો ઉજવાયેલ 'ઉદ્ઘાટન મહોત્સવ'

છપૈયાધામમાં સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પ્રાગટ્યભૂમિ ઉપર નવનિર્માણ મંદિરનો તા. ૩૧ થી ૪-૧૧-૨૦૧૭ સુધી દિવ્યતાપૂર્વક ભવ્ય ઉદ્ઘાટન મહોત્સવ ઉજવાયો હતો. આ પ્રાગટ્યસ્થાન મંદિરમાં નીચે માળ (ભગવાન શ્રીહરિ નિજ પ્રાગટ્યસ્થાન)ની સેવા પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રાજીપાર્થે શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરદાર દ્વારા કરવામાં આવેલ છે.

૧. આરસપાણ સંગેમરમરમાં કલાત્મક નકશીકામ યુક્ત નયનરમ્ય રોશનીથી સુશોભિત પ્રાગટ્ય સ્થાન મંદિર. ૨. ધર્મકુળ પરિવારને પ્રાગટ્ય સ્થાન મંદિરની કી અર્પણ કરતા પૂ. સદ્ગુરુ સંતો તથા યજમાનશ્રીઓ. ૩. બાલપ્રભુશ્રીનો અભિષેક ૪. સમૂહ આરતી. ૫. પ. પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીને હાર પહેરાવી સન્માન કરતા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી. ૬. મહોત્સવ સભામંચ. ૭. સભામંચમાં મંગળ ઉદ્ઘોષન કરતા પૂ. સ્વામી. ૮. બાળપ્રભુનું પૂજન કરતા પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પૂ. સંતો. ૯. પ્રાગટ્યસ્થાન મંદિરમાં સહદાતાશ્રીનું સન્માન. ૧૦. પ્રાગટ્યસ્થાન મંદિરના નિર્માતા છપૈયા મંદિરના મહંત પૂ. બ્રહ્મ. સ્વામી શ્રી વાસુદેવાનંદજી તથા કો. બ્રહ્મ. સ્વામી શ્રી હરિસ્વરૂપાનંદજીનું સન્માન કરતા પૂ. સંતો.

૨૨ મી શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ છાવણી-સરધાર

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના મહાન પ્રસાદીભૂત તીર્થધામ સરધારને આંગણે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે યોજાયેલ ૨૨મી 'શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ છાવણી' (તા. ૧૬ થી ૨૫-૧૦-૨૦૧૭)

૧. શોભાયાત્રા. ૨. અખંડધૂન. ૩. સમૂહ ચોપડાપૂજન. ૪-૫-૬. સરધાર મંદિર છાત્રાલયના કોલેજીયન વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ. ૭. સરધારધામ સ્થિત પ્રાસાદિક જૂના મંદિરમાં ઠાકોરજી સમક્ષ પૂરવામાં આવેલ અન્નકૂટ દર્શન. ૮. શેરડી-ઓળા ઉત્સવનો લાભ લેતા ભક્તજનો. ૯. સંતો-હરિભક્તોનો રાસોત્સવ. ૧૦. સમૂહ આરતી.

૨૨ મી શ્રી સ્વામિનારાયણ
સત્સંગ છાવણી-સરધાર

સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના મહાન પ્રસાદીભૂત તીર્થધામ સરધારને આંગણે વડતાલ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ ગાદી પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી તથા પ. પૂ. ૧૦૮ શ્રી ભાવિઆચાર્ય શ્રી નૃગેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી પ. પૂ. નાનાલાલજી શ્રી પુષ્પેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીની ઉપસ્થિતમાં પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીના માર્ગદર્શન પ્રમાણે યોજાયેલ ૨૨મી 'શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ છાવણી' (તા. ૧૬ થી ૨૫-૧૦-૨૦૧૭)

Swaminarayan Chintan, Publisher, Printer, Owner, editor :- SWAMI PATITPAVANDASJI, Place of Publication :- Shree Swaminarayan Mandir, At : SARDHAR, Ta. & Dist. Rajkot (GJ) - 360025.
Printing press with complete address : SHREEJI ART, GF-12, ASHIRVAD SHOPPING CENTER, ASHRAM ROAD, PALDI AHMEDABAD, (GJ) - 380007